

**K.K.T.C.
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİMDALI**

**KKTC'DE GÜREŞ YAPAN SPORCULARIN
SOSYO-EKONOMİK PROFİLİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Erhun TEKAKPINAR**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Hasan SELÇUK**

Lefkoşa - 2005

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Erhun Tekakpınar tarafından hazırlanan "KKTC'de Güreş Yapan Sporcuların Sosyo-Ekonomik Profilleri" adlı bu çalışma jürimiz tarafından Beden Eğitimi ve Spor Anabilim dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

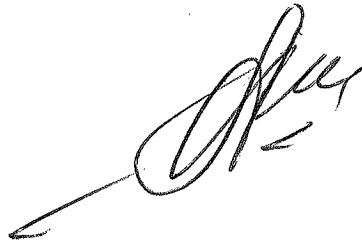

Başkan : Doç. Dr. Hasan SELÇUK

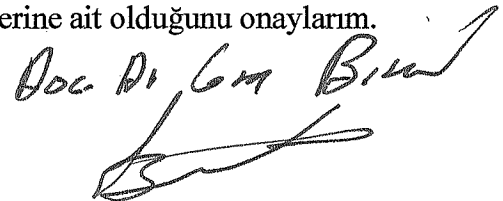
Üye : Doç. Dr. Cevdet TINAZCI

Üye : Doç. Dr. Şahin Ahmedov

Onay : Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

ÖZET

Güreşçiler üzerine yapılan bu araştırmada; KKTC'deki erkek güreşçilerin sosyo-ekonomik özelliklerini belirlemektir. Bu doğrultuda ülkemizde gelişmekte olan güreş sporunda faal güreş yapan 51 lisaslı sporcuları dikkate alarak denekler oluşturulmuştur.

15 Nisan 2004–29 Aralık 2004 tarihleri arasında Güreş Federasyonu salonunda müsabakalar süresince gerçekleştirilen bu araştırmada güreşçilerin yaş ; yaptıkları güreş türü ; güreşe başladıkları yıl, güreş sporunu tercih etme sebepleri, mezuniyet durumları, meslekleri, devamlı ikamet yerleri, güreş sporu dışında yaptıkları sporlar, gelir düzeyleri, kendilerini güreş sporunu yapmaya yönlendiren unsur veya unsurlar, aileleride güreş sporuyla ilgilenen olup olmadığı, yakın çevrelerinde güreş sporuyla ilgilenen olup olmadığı, anne ve babasının öğretim düzeyleri, anne ve babasının mesleği ve bağlı oldukları kulüpten para kazanıp kazanmadıkları toplam 16 anket sorusu sorularak sosyo-ekonomik durumları tesbit edilmeye çalışılmıştır.

Elde edilen veriler spss istatistik paket programında tanımlayıcı istatistik verilerle (frekans, yüzdelik) korelasyonu kullanılmıştır. Elde edilen sonuçların frekans ve yüzdelikleri incelendiğinde 15 - 23 yaş güreşçilerin 45 kişi olduğu, 24 - 34 yaş ise sadece 6 kişi olduğu, yaptıkları güreş türü 50 kişinin serbest stil olduğu sadece 1 kişinin grekoromen stilde güreş yaptığı, güreş yapmaya başlanılan yaş 1 kişi 1978 yılında, 1 kişi 1989 yılında, 1 kişi 1990 yılında, 1 kişi 1991 yılında, 2 kişi 1993 yılında, 1 kişi 1994 yılında, 2 kişi 1995 yılında, 4 kişi 1996 yılında, 1 kişi 1997 yılında, 2 kişi 1998 yılında, 3 kişi 1999 yılında, 5 kişi 2000 yılında, 14 kişi 2001 yılında, 9 kişi 2002 yılında, 3 kişi 2003 yılında ve 1 kişi 2004 yılında, %74.5'i güreş sporunu sevdiklerinden dolayı tercih ettiler. %58.8'inin en son bitirdikleri okul lise mezunu olduğu, % 54.9'nun Mağusa'da ikamet ettiği, %78.4'ünün güreş sporu

dışında başka bir spor yapmadıkları, %80.4'ünün gelir düzeyinin 300-600 YTL olduğu, %80.4'ü güreş sporuna yönelmelerinin kendi tercihleri olduğu, %75.0'ın ailelerinde güreş ile ilgilenen başka kimse olmadığı, %98'i yakın çevrelerinde arkadaşlarını güreş sporu ile ilgilendiği, %46.2'si annelerinin eğitim düzeyleri lise ve dengi okul olduğu, babalarının ise %58.8'inin lise ve dengi okul olduğu, anne ve babalarının meslekleri %41.2'si annelerin ev hanımı, babaların ise %31.4'ünün memur oldukları ve %72.5'inin bağlı bulundukları kulüpten para almadıkları yapılan anketler sonucunda belirlenmiştir.

ABSTRACT

The aim of this study is to establish the socio-economical peculiarities of the male wrestlers in TRNC. With this in mind, we have asked 51 wrestlers who are still actively engaged in the sport some specially prepared questions.

In the Poll which continued right through the wrestling competitions that took place in the Hall of the Wrestling Federation between the dates of 15 April - 29 December 2004 the wrestlers were asked their age; the type of wrestling they did; the year they started wrestling, the reason they had chosen to take up wrestling; whether they are graduates or not, their occupation, permanent residence, what other sports they did besides wrestling, their income, the element(s) that encouraged them take up wrestling, whether there are others in their families or in the social circles that are interested in wrestling, the level of education of their parents, the parents' occupation and whether they are paid by the club or not. In all, 16 questions were asked, in the process of trying to establish their socio-economic positions.

It will be observed that the correlation of the data thus obtained and defining statistical (SPSS) data program show us that:

- There are 45 wrestlers between the ages of 15-23, 6 wrestlers between the ages of 24-34
- Of the 51 wrestlers 50 are in free-style wrestling and only 1 in Greco-Roman.
- Of the same 51 wrestlers, 1 started wrestling in 1987, 1 in 1989, 1 in 1990, 1 in 1991, 2 in 1993, 1 in 1994, 2 in 1995, 4 in 1996, 1 in 1997, 2 in 1998, 3 in 1999, 5 in 2000, 14 in 2001, 9 in 2001, 3 in 2003 and 1 in 2004.

- 74.5% The reason for choosing wrestling as a sport is because they love wrestling.
- 54.9% are residents in Famagusta and do not do any other sport.
- 80.4% earn between 300-600 YTL for a month and taking up wrestling as a sport was their own choice.
- No other members in the families of 78.0% of these wrestlers are involved in wrestling.
- 98% In their close environment their friends show interest in wrestling.
- 46.2% The education of their parents is high school level or the equivalent thereof.
- 41.2% Their mothers are, in the main, housewives and 31.4% fathers are official.
- 72.5% They are not paid by their clubs.

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın planlanmasından yorumuna kadar bütün aşamalarında bana yardımlarını esirgemeyen, beni yönlendiren Tez Danışmanım Sayın, Doç. Dr. Hasan SELÇUK'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Bu çalışmalar sırasında bana yardımcı olan ve anketlere objektif olarak cevap veren sporcu öğrencilerime de teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	ii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR CETVELİ	xi
TABLolar ve ŞEKİL CETVELİ	xii

BÖLÜM I

GİRİŞ	1
Araştırmanın Amacı	4
Problem Cümlesi	4
Sayıltı	4
Sınırlılıklar.....	4
Araştırmanın Önemi.....	4
Tanımlar	5

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	6
1. GÜREŞ HAKKINDA GENEL BİLGİ	6
1.1 Güreş	6
1.2 Güreş Çeşitleri (Minder Güreşleri)	6
1.2.1 Greko-Romen Stil	6
1.2.2 Serbest Stil	7
1.2.3 Bayan Güreşi	7

1.2.4 Güreş Teknikleri	8
1.3 Geleneksel Türk Güreşleri	9
1.3.1 Yağlı Güreş	9
1.3.2 Kırkpınar Güreşleri	10
1.3.3 Karakucak Güreşi	11
1.3.4 Aba Güreşi	11
1.3.5 Çengel Güreşi	12
1.4 Geleneksel Dünya Güreşleri	13
1.5. Güreşin Tarihsel Gelişimi	13
1.5.1 Eski Türklerde Güreş	17
1.5.2 Selçuklularda Güreş	18
1.5.3 Osmanlılarda Güreş	19
1.6 Günümüzde Güreş Federasyonu	23
2. KKTC'DE GÜREŞ	25
2.1 Güreş Federasyonu'nun kuruluşu	25
2.2 FILA Üyeliği	26
2.3 Dünya ve Avrupa Şampiyonalarında Güreşçiler	26
2.4 I. İslam Oyunlarına Katılım	27
3. GÜNÜMÜZDE GÜREŞ	28
4. TURNUVALAR	29
4.1 Türkiye Dışında Uluslararası Turnuvalar	29
4.2 Raif Denктаş Turnuvaları	30
4.3 Anı Turnuvaları	30
5. BAŞARI ÖDÜLLERİ	31
6. SOSYALLEŞME VE SPOR	34
6.1 Sosyalleşme Türleri	35
6.2 Sosyal Sınıflar ve Spor	36

6.3 Sosyal Olay ve Sosyal Olgu	40
6.4 Sosyal Hareketlilik ve Spor	41
7. SOSYO-EKONOMİK DÜZEY	43
7.1 Sportif Olayı Teşvik Eden Sosyal ve Ekonomik Faktörler	43
7.1.1 Kitle Haberleşme Araçlarının Etkinliği	44
7.1.2 Gelir Seviyesinin Yüksekliği	44
7.1.3 Boş Zaman Faaliyetlerine İmkân Verecek Ortamın Varlığı ...	44
7.1.4 Ülke Ekonomisinin Genel Seviyesi ve Sanayileşme Durumu..	45
7.1.5 Üretimde Uygulanan Teknolojinin Emek – Yoğun veya Sermaye Yoğun Bir Özellik Taşıması	45
7.1.6 Nüfusun Sosyal Gelişmişlik durumu Sosyal ve Kültürel Seviyenin Yüksekliği.....	45
7.1.7 Toplumda Statünün Eğitim Yolu İle Kazanılmasının Yaygınlığı.....	46
7.1.8 Fertlerin Sosyalleşme Durumu	46
7.1.9 Nüfusun Bileşimi	46
7.1.10 Uluslar Arası Politika Durumu	46
7.1.11 Kültür Emperyalizmi	47
7.1.12 İslah Edilmiş Bir Sosyal Çevreye Sahip Oluşu	47
7.1.13 Spor ve Kültür İçin Ayrılan Ekonomik Kaynakların Sağlayacağı Hasılanın Yüksekliği	47
7.1.14 Spor Alt Yapısının Yeterli Oluşu	48
7.1.15 İşbölümüyle Birlikte dayanışma Şuurunun Gelişmesi	48
7.1.16. Toplumun Sosyal, Ekonomik ve Kültürel Hedeflerinin Belirlenmiş Olması ve Sosyal Bütünleşmenin Gerçekleştirilmesi	48
7.1.17 Milli Kültürün ve Folklorun Zenginliği	49
7.1.18 Devlet Tarafından Alınacak Tedbirlerin Yeterliliği	49
7.1.19 Devlet ile Fertlerin İşbirliği Yapmaları	49

BÖLÜM III

YÖNTEM	50
Araştırmanın Yöntemi	50
Evren ve Örneklem	50
Veri Toplama Aracı ve Veri Toplama Süreci	51
Verilerin Analizi	51

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUM	52
-------------------------	----

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE SONUÇ	62
ÖNERİLER	66
KAYNAKÇA	67

EKLER

EK 1. Anket Formu

KISALTMALAR CETVELİ

<i>KKTC</i>	: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
<i>SPSS</i>	: Statistical Packet Social Science
<i>FED. KAR.</i>	: Federasyon Karması
<i>FİLA</i>	: Uluslararası Güreş Federasyonu
<i>YDÜ</i>	: Yakın Doğu Üniversitesi
<i>DAÜ</i>	: Doğu Akdeniz Üniversitesi
<i>GGSK</i>	: Gayretköy Gazi Spor Kulübü
<i>KASK</i>	: Karşıyaka Anamur Spor Kulübü
<i>LAÜ</i>	: Lefke Avrupa Üniversitesi
<i>LGK</i>	: Lefkoşa Güreş Kulübü
<i>USD</i>	: Uzakdoğu Sporları Derneği
<i>YSK</i>	: Yalova Spor Kulübü
<i>GEM</i>	: Güreş Eğitim Merkezi

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1	: Bayan Güreşçilerin Ağırlık Kategorileri	7
Tablo 2	: Ülkemizde Yapılan Uluslararası Turnuvalar	29
Tablo 3	: Anı müsabakaları ve birinci olan kulüpler	30
Tablo 4	: Başarı Ödülü Alan Güreşçi ve Antrenörler	31
Tablo 5	: Üye kulüpler ve tescil tarihleri	32
Tablo 6	: Yıllara göre faal güreşçiler	33
Tablo 7	: Hangi yaş grubundasınız ?	53
Tablo 8	: Yaptığınız güreş türü nedir ?	53
Tablo 9	: Güreş yapmaya kaç yılında başladınız ?	54
Tablo 10	: Güreş sporunu tercih etme sebebi veya sebebleriniz nelerdir?	55
Tablo 11	: En son bitirdiğiniz okul nedir?	56
Tablo 12	: Mesleğiniz nedir ?	56
Tablo 13	: Devamlı İkamet Ettiğiniz Yer?	56
Tablo 14	: Güreş sporu dışında yaptığınız spor varmı ?	57
Tablo 15	: Gelir düzeyiniz ?	57
Tablo 16	: Güreş sporunu yapmaya yönlendiren unsurlar ?	58
Tablo 17	: Ailenizde güreş sporu ile ilgilenen varmı ?	58
Tablo 18	: Yakın çevrenizde (komşu, akraba, öğretmenlerinizden) güreş sporu ile ilgilenen varmı?	58
Tablo 19	: Anne ve babanızın öğretim düzeyi ?	59
Tablo 20	: Anne ve babanızın mesleği ?	60
Tablo 21	: Bağlı bulunduğunuz kulupten para kazanıyormusunuz ?	61

BÖLÜM I

Bu bölümde giriş, araştırmanın amacı, problem cümlesi, sayıtlılar, sınırlılıklar, tanımlar ve araştırmanın önemine yer verilecektir.

GİRİŞ

Sosyal yapı, bir toplumun kültürel yapı ve fizik yapı yerleşme, barınma özelliklerini kapsamaktadır. Kültürel yapı özellikleri, yaşama tarzıyla ilgili diğer hükümlerini örf ve adetleri, aile, dil ve dini hayatı içine almaktadır. Kültürel yapı, toplumun yaşama tarzı, buna bağlı olarak dinini, örf ve adetlerini, aile yapısını ve dilini içine almaktadır. Fizik yapı, nüfus, yerleşim, barınma, sanayi, ekonomi ve eğitim yapılarının özelliklerini kapsamaktadır. Sosyal yapı, her toplumda farklı farklı özellikler göstermektedir. Bu farklı özellikler o toplumun fiziksel ve kültürel yapı gelişmişliğini ortaya çıkarmaktadır. Bu özellikler dünya devletlerini gelişmiş, gelişmemiş, ve gelişmekte olan devletler olarak sınıflara ayırmıştır. Günümüzde uluslararası yarışmalarda gelişmişliğin göstergesi, soğuk savaş aracı ve politik başarının ölçüsü olarak da çok amaçlı fonksiyonu olan, doğal olarak içinde bulunduğu toplumun sosyal yapısından etkilenmekte ve gelişme sürecini buna paralel olarak sürdürmektedir. Dolayısıyla de ekonomide sosyal yapı içerisinde yer almaktadır.

Sosyal yapı özellikleri, insanların sporu nasıl ve hangi şartlarda yapmaları gerektiğini belirleyen unsurlardır. Bununla beraber, ülkenin gelişmişlik seviyesi de en büyük etkindir. Sosyal gelişme sürecini tamamlamış ülkeler kamusal ihtiyaçlarını da tam olarak karşılamış ülkelerdir. Bu nedenle sosyal bir faaliyet olan spor, gençler tarafından sağlık için bir araç olarak görülmekte ve dolaysız olarak da kitle sporunda istenilen amaca ulaşabilmektedir. Gelişmemiş ülkelerde ise, nüfusun ancak belirli

bir bölümü o ülkenin spor nimetlerinden faydalanacaklardır. Şehirleşme ve sanayileşme ile sportif faaliyetlerin gelişmesi arasında paralellik vardır. Sanayi toplumlarında yerleşim kırsal kesimden şehre doğru olmaktadır. Daha iyi bir iş ve sosyal hayat yaşamak için şehre doğru yapılan yoğun göç, beraberinde çarpık ve sağlıklı şehirleşmeyi getirmektedir. Bu durum alt yapıdan, sağlık hizmetlerinden, eğitim kurumlarından yoksun sağlıklı alanları doğurmaktadır. İnsanların yaşaması için zorunlu ihtiyaçlar giderilmezken spor ihtiyaçları için gerekli olan ortamın yaratılması en son düşünülen problem olmaktadır. Sosyal yapı içerisinde eğitimin yeri de unutulmamalıdır. Eğitim, genel anlamı ile yetişkin nesiller tarafından sosyal hayata hazır olmayan nesiller üzerinde uygulanan bir işlemdir. Eğitimde faydalanılan girdiler farklı vasıf ve kabiliyette insan yetiştirerek sosyal ve ekonomik kalkınma için gerekli olan insan gücü sorununun çözümünde yardımcı olmaktadır. İşte, bir sosyal olay olan spor da, eğitimin bir parçasıdır. Spor, zeka ve ihtimaller oyunu olduğuna göre, spor eğitiminin gayesi de fertlerin psikolojik, fizyolojik olarak sosyal hayata hazırlanmalarını sağlamaktır.

Sosyal yapı içerisinde, kültürel yapının da spora etkisi unutulmamalıdır. Günümüzde bir toplumun yaptığı, yarattığı herşey o toplumun kültürü olarak görülmektedir. Bizde, kültür denince, çok zaman sadece bir toplumun, yeni bir topluluğun yada bir ulusun bilim, sanat, ahlak, din, hukuk, gelenek, görenek, felsefe, ideoloji vb. psikolojik toplumsal yapısını meydana getiren öğelerin toplamı hatıra gelir. Bu anlayış yanlış bir anlayış değilse, eksiktir. Çünkü büyüklüğü ne olursa olsun, her insan grubu ve zümresinin kendi çapında bir kültürü vardır. Hatta geçici nitelikte olan grupların da kültüründen söz edilebilir. Kültür usulle yapılamayan, hem de taklitle başka niteliklerden alınamayan duygulardır. Sportif açıdan da kültürel yapıyla uyuşan sporların alınması ve bu dallarda çalışılması artık günümüz toplumunda yeterli kalmamaktadır. Bundan dolayıdır ki, değişik sportif dallarda değişik kültürlerden insanlar bir araya gelmektedir. Sonuç olarak, sosyal yapı özellikleri her toplumda kendine özgü spor dallarının doğmasına neden olmuştur. Sosyal yapı içerisinde önemli yer teşkil eden ve birbirlerinden ayrılmayan, nüfus yapı özellikleri, yerleşim ve sanayi durumu, eğitim yapı özellikleri ve kültürel yapı özellikleri durum itibarıyla bir anket formu içerisinde incelenmiştir. Bunların

içerisinde en az bunlar kadar önemli olan ve bunlardan ayrılmayan ekonomik yapı ve spor bağlantısı, bilimsel çalışma maksadıyla bu araştırmamızda ayrı olarak ele alınacaktır. Kısaca, kitle iletişim araçlarının etkinliği, fertlerin boş zamanlarının oluşması, spor alt yapısının getirdiği, nüfusun gelişmişlik ve kültürel yapısı, gelir seviyesinin durumu, kişilerin spora yönelmesine etkide bulunurken, spora yönelen bu kişilerin birbirlerinden etkilenmesi de sosyal açıdan bir bütünlük sağlamaktadır. Bu da, sporun sosyo-ekonomik açıdan oldukça etkili bir alan olduğunu bizlere açıkça göstermektedir.

Bu giriş bölümünde yaptığımız açıklamalardan sonra asıl amacımız olan yapılan araştırma sonuçlarının istenilen hedef doğrultusunda değerlendirilmesidir. Hedefimiz çalışmanın temel bilimsel dayanağını kurmaktır. Karşılıklı ilişkileri geniş boyutta araştırmak ve etkileşim süreçlerini açıklamak, çalışmamızın bilimsel dayanağını oluşturmaktadır. Kaynak taramamızda birçok sosyolojik, spor ve sosyal bilimler içerikli kaynaklar okunarak buralardan tarama yapılmıştır. Bu kaynaklardan derlediğimiz ve spor açısından pekiştirdiğimiz kaynaklar kısıtlı olmasına rağmen ampirik araştırma teknikleri kullanma yoluna gidilmiştir. Elde edilen bilgiler literatür bilgileriyle karşılaştırılarak, analitik bir çerçevede yorumlanmaya çalışılmıştır. Gözlenmesi istenilen olayın belirleyici bir kısmı alınarak bunun anket usulleri ile gözleminin yapılması, sosyal bilimlerde çok kullanılan bir yöntemdir. Sosyolojide de araştırmacılar tarafından en çok başvurulanan aracı oluşturmaktadır. Biz de burada belirtilen sonuçtan yola çıkarak, denekleri anketle değerlendirmeye tabi tuttuk.

Bu çalışmanın amacı, tarihi çok eskilere dayanan, son yıllarda gerek ülkemizde, gerek Türkiye’de, gerekse de dünya platformunda popülerliğini koruyan ve olimpiik sporlar arasında ön sıralarda yerini alan “Ata Sporü” güreş sporunu elit düzeyde yapan sporcuların sosyo-ekonomik durumlarını ortaya koymaktır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı KKTC’de güreşçilerin sosyo-ekonomik durumlarını saptamaktır.

Problem Cümlesi

KKTC’de güreş yapan sporcuların sosyo-ekonomik profili nasıl olmalıdır. KKTC’de güreş yapan sporcuların sosyo-ekonomik özelliklerinin aynı kategoride diğerleri ile farkı nelerdir.

Sayıltı

Denekler sosyo-ekonomik özelliklerini ortaya koymaya çalışmışlardır.

Sınırlılıklar

Bu çalışma’da ;

1. Sadece sporcuların sosyo-ekonomik koşullarını ortaya koymak için gerçekleştirilmiştir.

2. KKTC’de güreş yapan erkek güreşçiler ile sınırlıdır.

Araştırmanın Önemi

KKTC’de ilk kez bu türde bir çalışma gerçekleştirilmesinden dolayı araştırma önem taşımaktadır. Bu çalışma ile KKTC’deki güreş sporuna bilimsel anlamda bir yaklaşımda bulunulmuştur. Güreşçilerin sosyo-ekonomik profillerinin özelliklerinin ortaya konulması, güreşçiler ile çalışan antrenörlere bilimsel veriler oluşturmaları açısından da önem taşımaktadır.

TANIMLAR

Güreş : Güreş iki rakibin belirli kurallar dahilinde, belirli bir alanda kuvvet teknik ve becerilerini kullanarak birbirlerini yenme mücadelesidir.

Greko-Romen Stil : Grekoromen güreş, vücudun yalnızca belden yukarı kısmını tutmaya izin verir, ayakların kullanılması ve rakibin belinin altından tutulması kesinlikle yasaklanmıştır.

Serbest Stil : Hemen hemen bütün tutuş biçimlerinin serbest olduğu, İngiliz Lancashire stilinden geliştirilmiş bir güreş türüdür (Morpa, 1994:38).

Yağlı Güreş : Zeytinyağı ile yağlanarak çayırda yapılan bir tür serbest güreştir. Orta Asya kökenli Karakucak güreşine çok benzer.

Kırkpınar Güreşleri : Balkanlar'a doğru akınlarını sürdüren akıncılar, geri döndüklerinde arkadaşlarını gömdükleri yerden pınarların fışkırmış olduğunu görürler. "Kırklar Pınarı" adını verdikleri bu pınar, daha sonraları Kırkpınar olarak anılmaya başlanmıştır.

Karakucak Güreşi: Türklerin milli güreşidir. Çıkış yeri Orta Asya'dır. Anadolu'ya göç sırasında taşınan birçok milli değerler gibi karakucak güreşleri de hemen hemen hiç değişmeden Anadolu'ya girmiştir.

Aba Güreşi : Bu güreş Türklerin en eski güreşlerinden biridir. Orta Asya'dan Çin Hindi'de ve Japonya'ya kadar yayılmıştır. Aba güreşi Güney Anadolu'da oldukça yaygın olup, adını güreşçilerin giydiği abadan almaktadır.

Çengel Güreşi : Kahramanmaraş yöresinde; (Göksün, Afşin ve Elbistan'da) geleneksel olarak yapılan ve "Çangal" olarak da bilinen bu güreşlerin geçmişi çok eskilere dayanır. Bu güreşlerde de karakucakta giyilen malzemelerden yapılan güreş donları giyilir.

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

1. GÜREŞ HAKKINDA GENEL BİLGİ :

1.1. Güreş

Güreş iki rakibin belirli kurallar dahilinde, belirli bir alanda kuvvet teknik ve becerilerini kullanarak birbirlerini yenme mücadelesidir. Güreşin diğer bir anlamı da; çeşitli şekillerde güç kullanarak rakibi saf dışı etmektir. Günümüzde minder güreşlerinde (Greko-romen, Serbest) galibiyet; puan üstünlüğü veya tuş yapma prensibine dayanır. Tuş yapmak; rakibin iki omzunu sırtüstü mindere değdirerek belirli bir süre tutmaktır. Halk arasında güreş yapana güreşçi veya pehlivan denir. Kaşgarlı Mahmud'un "Divan'ü lugati't Türk"adlı eserinde güreş kelimesi "Küreş" olarak geçmekte "Kür" kelimesi yiğit, yürekli, kabadayı adam anlamındadır. Pehlivan deyimi ise farsçadır; cesur yiğit anlamına geldiği gibi, iri vücutlu doğru sözlü anlamına da gelmektedir (*Avcuoğulları*, 1993:1).

1.2 Güreş Çeşitleri (Minder Güreşleri)

1.2.1 Greko-Romen Stil

Eski Yunan ve Roma yapıtlarındaki güreş figürlerinden esinlenilerek 19.yy'da Fransa'da geliştirilmiştir. İskandinav ülkeleri İsveç ve Filandiya'da oldukça gözde bir spordur. İlk Dünya Şampiyonası 1898 yılında Paris'te yapılmış ve Pol Pons kazanmış, 1899 yılındaki şampiyonada ise bir Türk pehlivanı olan Kara Ahmet şampiyon olmuştur. Grekoromen güreş, vücudun yalnızca belden yukarı kısmını

tutmaya izin verir, ayakların kullanılması ve rakibin belinin altından tutulması kesinlikle yasaklanmıştır. Grekoromen güreşin, serbest güreşten ayrılan en önemli farkı budur (Morpa, 1994:38).

1.2.2 Serbest Stil

Hemen hemen bütün tutuş biçimlerinin serbest olduğu bir stildir. Serbest güreşte, uluslararası kurallara uyulması şartıyla bütün atma, tutma ve çelmeleme biçimlerine izin verilir.

1.2.3 Bayan Güreşi

Bayanlar arasında yapılan güreş karşılaşmaları olup, yaş kategorileri, erkek güreşçilerle aynıdır. *Ağırlık kategorileri ise şöyledir :*

Tablo 1: Bayan Güreşçilerin Ağırlık Kategorileri.

GENÇLER	BÜYÜKLER
36/40 kg.	40/44 kg.
44 kg.	47 kg.
48 kg.	50 kg.
52 kg.	53 kg.
56 kg.	57 kg.
60 kg.	61 kg.
65 kg.	65 kg.
70 kg.	70 kg.
75 kg.	75 kg.

Bayanlar güreşinde kıyafet; bayan mayosu (justaucorps) ve yumuşak, topuksuz ayakkabılardan oluşur. Korsesiz, sütyen takılması tavsiye edilir. Saçlar metal olmayan elastik bir bağ veya kurdela yardımıyla toplanabilir. Bilezik, küpe, künye gibi sert metal parçalarının takılması ve ayrıca oyuk tişört ve erkek güreş mayosu giyilmesi yasaktır. Bayanlar güreşinde yarışmacılar çıplak ayak ve bayan

mayosuyla tartılırlar. Ağırlık kategorileri, tartıyla tespit edilen ağırlıktan, bayan mayosunun ağırlığı çıkarılarak bulunur. Müsabaka süresi; minikler ve yıldızlar için kesintisiz üç dakikalık tek devre, gençler ve büyükler için kesintisiz dört dakikalık tek devredir.

Erkek güreşçiler için uygulanan teknik kuralların tümü bayan güreşçiler için de geçerlidir. Erkekler güreşinde belirtilen kural dışı oyunlar ve yasaklardan başka, bayanlar güreşinde özellikle yapılması yasak olan oyun; ayakta ve yerde yapılan tüm çift kleler (Çift Nelson)'dir (Morpa, 1994:38).

1.2.4 Güreş Teknikleri

Güreşçinin, karşı koyma elemanlarının otomatikleşme derecesine varan oyun tarzlarının bir arada uygulandığı hareketlere denir (Şahmuradov, 1993:7).

Temel güreş tekniklerinden uygulanan pek çok oyun vardır. Bunları isim olarak şunlardır:

Alttan Budama, Ara Boynu, Arap Oyunu, Bilek ve Koldan Çekme, Bilek Çekmenin Savunması, Boyunduruk, Boyunduruğun Karşılıkları, Burgu, Çangallı Salto, Çırpma, Çift Dalış, Çipe, Dalmalar, Dana Bağı, Dış Tırpan, Donbalak, Dönerek Dalma, Dönerek İndirme, Elense, Ense Altından Çekme, Gıcırı Bükme, İki Elle Kafadan Çekme, Kafakol, Kemane, Kepçe, Kepçeleme, Kle, Kol Bastı, Kol Bastının Savunması, Kol Kapma, Köstek Vurma, Künde, Kündenin Karşılıkları, Kündeden Budama, Kündede Topuk Keskme, Sarma, Sarmanın Karşılığı, Supleks, Taşlama, Tek Dalma, Tek Kol, Tek Kolun Savunması, Ters Sarma, Ters Sarmanın Savunması, Üstten Budama, Yan Baş.

1.3 Geleneksel Türk Güreşleri

1.3.1 Yağlı Güreş

Zeytinyağı ile yağlanarak çayırdaki yapılan bir tür serbest güreştir. Orta Asya kökenli Karakucak güreşine çok benzer. Yağlı güreşin Türkler tarafından hemen benimsenmesinde bu benzerliğin de büyük etkisi olmuştur.

En parlak dönemleri 19. yy sonlarıyla 20. yy başlarında yaşanan yağlı güreşte, pek çok ünlü pehlivan yetişmiştir. 27 yıl aralıksız başpehlivan olan Kel Aliço, Koca Yusuf, Kurtdereli Mehmet gibi uluslararası alanda ünlenen yağlı güreşçilerimiz hep bu parlak dönemde yaşamışlardır (*Kahraman, 1989:89*).

Yağlı güreşlerde, pehlivanlar "kısbet" adı verilen, dana, malak ya da keçi derisinden yapılan bir tür pantolon giyerler. Kısbet vücudun göbek ile dizler arasında kalan kısmın örtecek biçimde yapılmıştır. Kısbe üst bölüm ve paçalar olmak üzere iki kısımdan oluşur. Beli saran kısmına kasnak ya da paşkavaz, baldırı saran kısmına da "şiraze" denir. Bir de üst kısmı deriden, paçaları ise branda bezinden yapılan "pırpıt" adı verilen bir kısbet türü daha vardır. Desteye kadar olan boylarda "pırpıt" kullanılabilirken, küçük orta boydan itibaren "kısbet" giyilmesi zorunludur. Yağlı güreşlerin adından da belli olacağı gibi en önemli unsurlarından biri yağlanmadır. Güreş tutacak pehlivanlar, alanın uygun bir köşesine konmuş olan yağ ve su doldurulmuş kazanların yanına gelerek, kendilerini ve birbirlerini yağlarlar. Güreş başladıktan sonra ise, yağ gereksinimi alandaki yağcıların ibriklerinden sağlanır.

Yağlı güreşlerde kendine Özgü dualarla güreşi başlatan, pehlivanları boylarına göre manilerle tanıtan cazgır, yağlı güreşlerin vazgeçilmez parçasıdır. Ayrıca cazgır yağlı güreş meydanında eşleşmeden sonra pehlivanlara ve seyircilere kule başhakeminin direktiflerine uyarak gerekli uyanları yapar. Yörenin geleneğine uygun folklor kıyafeti giyen cazgır, davranış ve sözleri ile pehlivanlar için moral kaynağı olmaya çalışır.

Yağlı güreşlerde uygulanan pek çok oyun vardır. Bunları isim olarak belirtirsek: elense, tırpan, boyunduruk, künde, kazık (ayakta iç kazık, paça, ayakta dış kazık), kemanede sarma, kemanede dış kazık, çapraz, dalma, köstek, sarma, sarmayı sökmek, sarmadan kalkmak, sarmadan çevirmek, katır yuları, tilki kuyruğu, sapan sürmek, kepçe (Morpa, 1994:46).

1.3.2 Kırkpınar Güreşleri

Her yıl, Edirne'nin Sarayıçi yöresinde düzenlenen geleneksel yağlı güreş karşılaşmalarıdır.

Kırkpınar Güreşleri'nin adının nereden geldiğini ve nasıl haşladığını anlatan bir öyküsü vardır: Türkler, 1356'da Anadolu'dan Rumeli'ye geçtikten sonra Avrupa içlerine ilerlemek amacıyla sürekli akınlar yaparlar. Bu akınlardan birinde Orhan Bey'in (Gazi) kardeşi, Süleyman Paşa komutasındaki 40 asker, Ahırköy (bugün Yunanistan'da Samana yakınında) çevresindeki bir çayırda konakladıklarında, zaman geçirmek için güreş tutarlar. İçlerinden ikisi, gün boyu kıran kırana güreşmelerine karşı, yenilemezler ve sonunda yorgunluktan Ötürler. Arkadaşları tarafından Öldükleri yere gömülürler. Balkanlar'a doğru akınlarını sürdüren akıncılar, geri döndüklerinde arkadaşlarını gömdükleri yerden pınarların fişkırmış olduğunu görürler. "Kırklar Pınarı" adını verdikleri bu pınar, daha sonraları Kırkpınar olarak anılmaya başlanmıştır. Her yıl, burada ilen iki viüü luresd ve akıncı arka duşlarının anısına güreş turnuvaları düzenlenmeye başlanmıştır. 1361'de başladığı öne sürülnekteyse de, (bazı tarihçilere göre ilk güreşler 1265 yılında Sarı Sal tur tarafından düzenlendi) başlangıç tarihi tam olarak biline meyen Kırkpınar Güreşleri, günümüzde de büyük ilgi ve beğeni toplamaktadır.

Kırkpınar Yağlı Güreşleri, geleneksel olarak Haziran ayı ortalarında düzenlenir. Düzenlemede en önemli görevi "Kırkpınar Ağası" üstlenir, önceleri eski pehlivanlar arasından seçilen Kırkpınar Ağası, günümüzde ise açık arttırmaya çıkartılan bir koça en çok parayı veren kişidir. Bu sistemle ağa seçimi, her yıl

güreşlerin son günü yapılır ve bir sonraki yılın ağası saptanır. Yeni ağa, o yılın ağası tarafından halka tanıtılır(*Gümüş, 1990:77*).

1.3.3 Karakucak Güreşi

Türklerin milli güreşidir. Çıkış yeri Orta Asya'dır. Anadolu'ya göç sırasında taşınan birçok milli değerler gibi karakucak güreşleri de hemen hemen hiç değişmeden Anadolu'ya girmiştir. Türkler Batı'ya doğru yayıldıkça yağlı güreşi tanımışlar ve yağlanma dışında karakucak güreşine çok benzeyen bu güreşi de hemen benimsemişlerdir. Zamanla karakucakta görülen birçok oyun türü ve özelliğini yağlı güreşle kaynaştırmalardır. Ancak karakucak karşılaşmaları, yağlı güreşten daha sert geçer.

Karakucak; çimen ya da toprak meydanlarda kıran kırana yapılan bir serbest güreş türüdür. Yağlı güreşler-deki kısıbetin yerini karakucak güreşinde "pırpıt" alır. Pırpıt kıl, bez, yelken bezi, kanaviçe gibi kumaşlardan yapılan bir tür kısıbettir. Güreşçiler sağ ve sol ayak bileklerine kura numaralarına göre mavi veya kırmızı paça bağlarlar. Yağlı pırpıt giymek, vücudu yağlamak yasaktır. Yağlı olduğu saplanan güreşçiler müsabakaya alınmazlar. Orta Asya'dan gelen karakucak, günümüzde bile eski ilgi ve önemini yitirmemiştir. Ufak farklılıklarla pek çok Anadolu yöresinde karakucak turnuvaları düzenlenmektedir. Her yıl Amasya'da düzenlenen karakucak güreşleri bunların en önemlisidir (*Morpa, 1994:48*).

1.3.4 Aba Güreşi

Bu güreş Türklerin en eski güreşlerinden biridir. Orta Asya'dan Çin Hind'i'de ve Japonya'ya kadar yayılmıştır. Bazı kaynaklar judonun aba güreşinden doğduğunu yazmaktadır. Aba güreşi Güney Anadolu'da özellikle Hatay ve G. Antep'te oldukça yaygın olup, adını güreşçilerin giydiği abadan almaktadır. Abalar, koyun yününden ve keçi kılından, elde dokunur. Genellikle kolsuz ve Önü düğme-siz olan bu ceketin omuz ve sırtlarına daha dayanıklı olması için deri eklenebilir. Abalar köyün ortak malıdır ve her köyde en az iki tane aba vardır (*Morpa, 1994:51*).

1.3.5 Çengel Güreşi

Kahramanmaraş yöresinde; (Göksün, Afşin ve Elbistan'da) geleneksel olarak yapılan ve "Çangal" olarak da bilinen bu güreşlerin geçmişi çok eskilere dayanır. Bu güreşlerde de karakucakta giyilen malzemelerden yapılan güreş donları giyilir. Yağlı ve karakucakta kısıbeler, diz kapağı altından sağlam bir şekilde paçalarda bağlanırken, çengel güreşinde giyilen kısıbet, saraçlan-mış geniş ağzı, dizden yukarıda duracak şekilde kısa bir pantolonu andırır. Bu kısıbetin kuşağı sağlam Örne ipten, diz kapağından yukarı gelen paçaların ağzı ise deriden yapılmıştır. Güreş kuralları da karakucaktan farklıdır. Güreşe davul-zurna çalarken, peşrev yapılarak başlanır. Yere düşen güreşçinin ayağa kalkması ayakta iken ise mutlaka sırtüstü yere düşmesi gerekir. Yan üstü, ağız üstü yere düşülünce hakem hemen ayağa kaldırır. Böyle olduğu için de, bu güreşte çengel oyunları etkili oyunlar olup iyice gelişmiştir. Bu oyunların döş çengeli, iç çengel, yan çengel, aslan keri, tilki, aşirtma, yanbaş gibi isimleri vardır. Ekseri üç boy üzerinden yapılan bu güreşlerde başa birinci, ortaya ikinci, ayak güreşine ise üçüncü denir. Bu güreşin benzeri İsviçre'de "Kayış Pantolon Güreşi" adı ile yapılmaktadır. Bu güzel güreşimiz, bugün unutmamak üzeredir ve yerini Anadolu Karakucağı'na bırakmıştır (Morpa, 1994:51-52).

1.4 Geleneksel Dünya Güreşleri

- *Japonların kuşak güreşi*: Sumo
- *Japonların dövüş sanatından türeyen*: Jui Jutsu, Judo
- *Kuşak güreş stili glima*: İzlanda'da
- *Kuşak güreşi Schwingen*: İsviçre'de
- *Sambo güreşi*: Rusya, Bulgaristan, Japonya'da
- *Moğol güreşi*: Hindistan, Pakistan'da
- *Hibimski*: Türkmenistan'da
- *Judo, aba, Yan Kajiz*: İngiltere ve Britanya'da
- *Keç Gorila, Debaniz*: İngiltere'de
- *Kes Es Keç Kam*: Amerika'da
- *Kulras*: Tatarlar'da
- *Kureş*: Kazakistan'da
- *Borilda boh*: Moğolistan'da
- *Naranda baz ba*: Bulgaristan'da
- *Fersigska Kosti*: İrlanda'da
- *Glogi ve Mezendarani*: İrlanda'da yapılan bazı güreş çeşitleridir.
- *Kemer Güreşi*
- *Yağlı Güreş*

(Avcuoğulları, 1993:8)

1.5. Güreşin Tarihsel Gelişimi

Güreş insanlık tarihinin en eski sporlarından biridir. İlk insan yaratılışından beri hayatını sürdürebilmek ve kazanabilmek için zor şartlar altında mücadele vererek nesillerini zamanımıza kadar sürdürmek gayreti ile çeşitli medeniyetler ortaya çıkarmış, çeşitli bedeni ve kültürel faaliyetler içinde bulunmuştur. İnsan hayatını sürdürebilmek için her türlü canlıya karşı mücadele vermek zorunda kalınca, kendi vücut ağırlığı ile kas gücünden faydalanma şeklini yani güreş sanatını yaratmıştır. Güreş, insanlığın hayatı boyunca fertler ve toplumlar arasında iki insan

arasındaki göğüs göğse mücadelenin en seçkin şekli yüksek bir meziyet olarak değerlendirilip günümüze kadar gelmiştir (*Alpman, 1972:8*).

Türkler büyük göçten çok önce inançlarının verdiği hür ve serbest terbiyenin etkisi altında kalmış, tabiata ve kuvvete tutkun karakteristik özellikleriyle pehlivanlığı asırlar boyunca baş tacı yapmış kişilerdir. Güreş sporunun olmadığı bir organizasyonu görmek hemen hemen yok gibidir (*Keten, 1993:74*).

Orta Asya'da yaşayan Türk boylarının her sonbaharda günlerce süren güreş şenlikleri tertip etmelerinden, Eski Türk boylarından Hiyong-Nu'ların ölü gömme törenlerinde halkın tasasını dağıtmak gibi bir amaç güderek büyük güreş şenlikleri düzenlenmesinden ve yine Kazak Türklerinden Abdülkerim'in yazdığı mukaddimeden anlaşılacağı gibi; askerin harp gücünü arttırmak için güreş eğitiminin çare olarak ileri sürüldüğünden, güreşin sadece sportif yarışma amacıyla değil, eğlence ve askeri eğitim amacıyla önem verilerek yapıldığını görebiliyoruz (*Yıldırım, 1977:136*).

Güreş Türklerin milli sporu olarak tarihin ilk devrinden bugüne gelmiştir. Eski Türklerde bugün Anadolu'nun çeşitli yörelerinde düğün ve bayramlarda yapıldığı gibi güreş tutmak bir töre idi. Güreş Türklerin sosyal hayatlarında o kadar etkili hale gelmiştir ki, bazı yabancı araştırmacıların bile dikkatini çekmiştir. Tarih yazarı Harold Lamp, Cengiz Han adlı eserinde Türklerden bahsederken "Bu memleketlerde ata binmeyene, güreş yapmayana kız bile vermezlerdir" demektedir (*Gökdemir, 2000:2*).

Eski Asya'da M.Ö.5000 yıllarında baş gösteren kıtlıklar sonunda Türklerin ana yurtlarına göçleri ile güreş faaliyetleri dünyaya yayılım göstermiştir. Eski Mısır'da Eski Akdeniz havzasında güreş sporunun çok önem görerek benimsendiğini görmekteyiz. Eski Mısır'da M.Ö.2000 yıllarına ait olan Beni Hasan ve Mereruka mezarlarındaki duvar resimlerinde ve 5. sülale devrinin bakanlarından Ptah-Hotep (M.Ö. 2650) 'ın mezarında bulunan kireç taşından kabartmalarda güreş figürlerinin

bulunması, güreşin, Mısır toplumu ve askerleri arasında da yaygın olduğunu ve askerlik eğitiminde de kullanıldığını göstermektedir (Gökdemir, 2000:2).

Güreş sporunun yaygınlığı sadece Eski Mısır'daki kaynaklarla sınırlı kalmamaktadır. Küçük Asya topraklarında, Hindistan, Çin, Eski Yunanistan ve Roma topraklarında yapılan bir çok kazıda tatmin edici kaynaklara ulaşılmıştır. Çeşitli ülkelerin edebiyat ve tarih kitapları güreş şampiyonlarının kahramanlıklarını uzun uzun anlatmaktadır. Sümerlerin meşhur destan kahramanı Gılgamış, Yunanlıların mitolojik kahramanları Herkül, Hindistan tanrısı Krisehan ve korkunç Gzonovia'nın hikayelerinde bu kahramanların güreşleri ve ne kadar iyi güreşçi oldukları anlatılmaktadır. Mitoloji altı kez olimpiyat şampiyonu olan Crotanalı Milton'un güreşlerini uzun uzun anlatmaktadır (Uçkan, 1978:56).

Araştırmacılar, Yunanlıların güreşe çok önem vererek, bir metot halinde geliştirmiş olduklarını belirtmektedirler. M.Ö.776 yılında yapılan ilk olimpiyatlarda güreşe yer verilmiş ve 37. Olimpiyatlarda (M.Ö.633) Gençler kategorisinde güreş yapılmıştır. Eski Yunanlı güreşçiler daha çocuk yaştan itibaren güç geliştirici faaliyetlerin tümü ile eğitilip palaestra denilen yumuşak topraklı veya kum döşenmiş bir alanda vücutlarına yağ ve ince kum sürerek güneş altında çalışmalarını sürdürürlerdi denilmektedir (Yıldırım, 1977:136).

Ulusların folklörleri incelendiğinde güreşçilerini öven, yücelten pek çok şarkıya ve esere rastlanmaktadır. İran'da "Kral'ın Kitabı", bizim "Dede Korkut" hikayelerimiz, Fransızların "Chanson de Roland", Almanların "Nibelungenlied" şarkıları ve benzer bir çokları güreşin tüm dünya uluslarının geçmişinde çok önemli rol oynadığını göstermektedir (Gökdemir, 2000:3).

Güreş sporu ile uğraşan milletlerin başında Türkler, Araplar ve Yunanlılar gelmektedir. Medeniyetlerin yayılması ile toplumların kültürel ve fiziki özelliklerinde de etkilenecek gelişme göstermiş olan güreş günümüzde ana spor dallarında biri olmuştur. Tarihi akışı içinde her ülkede ayrı ayrı isimlendirilmiş olmakla beraber, kuralları itibarıyla bütün dünyada aynıdır. Güreş İ.Ö.900'lerde

kurallara bağlanmış ve İ.Ö.704'deki 18. Olimpiyat Oyunları programına kabul edilmiştir.

Asırlardır önemini kaybetmeden Türkler ve daha başka birçok milletler tarafından yapılan güreş, Türklerin İslamiyeti kabullerinden sonra da milli spor olarak önemini devam ettirmiştir. Daha sonralar Osmanlı İmparatorluğu sınırları içerisinde güreş sevilen ve itibarlı bir spor olarak kabul edilmiştir. Osmanlı padişahlarından Fatih Sultan Mehmet zamanında İstanbul ve Edirne'de güreş tekkelerinin yapıldığı ve her tekkede 300 civarında güreşçinin devamlı eğitim gördüğü Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde belirtilmektedir (Yıldırım, 1977:19).

İ.Ö.704'deki 18.Olimpiyat Oyunları programına alınmış olan güreş, ilk resmi organizasyona Greko-romen stilde 1896 Atina Olimpiyatlarına, serbest stilde ise 1904 St.Louise Olimpiyatlarına bir spor dalı olarak resmen alınmıştır. Bundan sonra ise 1912 yılında "Uluslararası Amatör Güreş Federasyonu" kurulmuştur. 1896'dan sonra güreş devamlı olimpiyat oyunlarında yer almıştır. Günümüze kadar süregelen sırasıyla olimpiyat, dünya ve Avrupa şampiyonalarında birçok ülkeden birçok güreşçi genç isimlerini altın harflerle spor tarihine yazdırabilmek ve şampiyon olabilmek için çalışmalar yapıp, mücadeleler göstermişlerdir.

Cumhuriyetin ilanından sonra 1923'de Ahmet Fetgeri'nin başkanlığında, Türkiye Güreş Federasyonu kurulmuş ve Macaristan'dan Paul Peter, Fillandiya'dan Onni Pellinen adındaki iki Grekoromen antrenörü getirilmiş ve gençlerimiz çalıştırılmaya başlanmıştır. Güneşçilerimizin ilk modern güreşteki dış teması 1924 Paris Olimpiyatlarına katılarak yapılmıştır. Avrupa Şampiyonasına ise ilk olarak 1927 yılında Budapeşte'ye iştirak edilmiştir. Bugün de Modern Olimpik sporların popüler bir üyesi olan güreş, FİLA nezdindeki varlığını sürdürmektedir. İlk olimpiyat oyunlarından günümüze kadar yapılmış olan güreş organizasyonlarında ülkemiz birçok şampiyon güreşçi yetiştirmiştir. Yaşar Doğu, Cemal Atik, Gazenfer Bilge, Nasuh Akar, Mustafa Dağıstanlı, İsmet Atlı, Hüseyin Akbaş, Mahmut Atalay, Bayram Şit, genç şampiyonlarımız, Hazma Yerlikaya, Mahmut Demir, M.Akif Pirim, Şeref Eroğlu, Nazmi Avluca gibi şampiyon güreşçilerimiz, güreşi sevenleri

ve kamuoyunu kendilerine hayran bırakmakla kalmayıp, teknik-taktik ve diğer hareketleriyle dünya güreşine büyük katkılarda bulunmuşlardır.

Güreşin ülkemiz Folkloründeki öneminin yanı sıra; uluslararası sportif standartta kürsünün kadim adayı olduğu ve Türklerle özdeş değerlendirilmesi, bizi ülke olarak; bu sporun varlığı ve gelişimi konusunda sorumluluk altında tutmuşlar ve tutmaya devam edecektir. Komplike bir spor olan güreş; motorik özellikler yönünden olduğu gibi, nicelik olarak, neredeyse diğer disiplinlerin tümünü kapsayacak kadar geniş volüme sahiptir. Başarı için onun fiziki yönünün antrene edilmesi kadar, bununla koordineli olarak, teknik öğelerinin de etkin bir şekilde geliştirilmesinde önem ve zorunluluk vardır. Uluslararası alanda artan rekabet ve kural düzenlemeleri yüzünden değişen müsabaka şartları, güreşçilerin teknik rezervleri zenginleştirmelerini zorunlu kılmıştır (Gökdemir, 2000:5).

1.5.1 Eski Türklerde Güreş

Orta Asya bozkırlarında yaşayan Türkler, güreş sporuna çok önem vermişlerdir. Güçlü kuvvetli olmak törelerinde saygınlık duymanın bir ifadesi olmuştur. Bu nedenle küçük yaştan itibaren alabildiğine geniş bir arazide at sporu ve okçuluk yaparak güreş tutmuşlardır. Halk arasında sevilerek yapılan güreş; Türk'e has bir kültür, toplumu birleştirici özelliğe sahip ahlaki değerleri üzerinde taşıyan bir spordur. Mertlik, hoşgörü, sabır ve dirayet güreş sayesinde kazanılmış Türk'ün savaşçı millet olmasında büyük rol oynamıştır (Uysal, 1998:19).

Eski Türkler'de güreş kız ve erkek herkes tarafından yapıldı. Hiyong-Nu'lar ölü gömme törenlerinde halkın tasasını dağıtmak için büyük güreşler düzenlerler. Güreşler yeni ayın başına kadar devam ederdi. Türkler güreşe olan sevgilerini kullandıkları eşya ve avadanlıklara yansıtmışlardır. Koryaklar tahtadan yaptıkları eşyanın üzerine güreşçi figürleri yapmışlar İskit Türkleri kemik avadanlıklara güreşçi figürleri işlemişlerdir (Alpman, 1972:34).

Çin kaynaklarına göre Hun Türklerinde tertipledikleri şölenlerinde güreş tutmaları bir adettir. Göktürklerde yiğitler kıl kıspetlerle güreş tutarlardı. (*İşcan, 1988:30*).

Türklerin av sonu, düğün ve hakanların tahta çıktıkları günlerde güreş yaptıkları ve kazananlara ödül verdikleri bilinmektedir. Türklerde her çocuk zamanın ünlü pehlivanlarına özenir, onlar gibi olmak isterdi. Ailelerde çocuklarının birbirleri ile güreş tutmalarına sağlamak için toplantılar yaparlardı. Hatta kız çocuklarının da güreşmelerini isterlerdi. Dede Korkut Hikayelerinde Bamsı Beyrek'in güreşi buna güzel bir örnektir. "Hemen Beyrek attan indi. Kavraştılar, iki pehlivan olup sarmaştılar. Beyrek götürür, kızı yere vurmak ister, kızı götürür Beyrek'i varmak ister. Beyrek bunaldı. Bu kıza basılacak olsa soylu Oğuz içinde başıma kakınç, yüzüme tokunç ederler dedi. Gayrete geldi, kavradı, kızın bağdamasını aldı, emciğinden tuttu, kız kocundu. Bu kez Beyrek kızın ince beline dolandı bağladı, arkası üzerine vurdu." (*Kahraman, 1995:120*).

Güreş bizim deden kalma bir sporumuzdur. Bu itibarla güreşe alaka duymayan hemen hiçbir genç yoktur. Türkiye'de halk arasında en geniş mikyasta yapmış ve onun öz malı sporların başında şüpesiz güreşi görürüz (*Uysal, 1988:20*).

1.5.2 Selçuklularda Güreş

Orta Asya kültürünü taşıyan Selçuklular Anadolu'ya yerleştiklerinde İslami kurallar ve Fars kültürünün etkisinde kalmışlardır. "Kültür Sosyal değişmeyi yönlendiren önemli bir faktördür." Bu nedenle gürüşte önceden uygulanan Şamanizm kuralları terk edilerek Fashların Zorhanelerinde uyguladıkları kurallar uygulanmıştır. Güreşçiye "pehlivan" güreşe de "Kuştı" denilmiştir. (*Erkal, 1986:25*).

Selçuklularda her erkeğe "yiğit" dokuz şartı yerine getirene de "alp" denirdi. Bu dokuz şart şunlardı: Cesur, güçlü, kuvvetli olmak, özel elbise giymek, çok sayıda dost arkadaş ve sevgili sahibi olmak, iyi ok-yay ve kılıç ustası olmaktı. Bu

şartlardan biri olan güçlü kuvvetli olmak iyi pehlivan olma gerekliliğini de ortaya koymaktadır.

Selçuklular güreş tekkeleri kurulmuş, bu tekkelerde güreş idmanları yapılmıştır. İdmanların çok çetin bir şekilde yapıldığı Mesut Koman'ın "Gıندانlı Baba" türbesinde bulunduğu ve ağırlı 76 kg. olan "Pehlivan Taşı" dır.

Ancak, Selçukluların bu idmanlara sportif maçtan ziyade Savaş Beden Eğitimi'ne yönelik olarak yaptıkları söylenebilir.

1.5.3 Osmanlılarda Güreş

a. Tarihçe

Ertuğrul Bey'in ölümünden sonra, Oba Beyleri'nin oyları ile Osman Bey, Bey seçildi. Karacahisar'a yerleşen Osman Bey küçük süvari birliğini andıran bir ordu kurdu. Osman Bey burada halkı ile beraber yaylalara çıkar, yarışlar düzenler, askerini eğitirdi. Bu sportif faaliyetlerden bazıları dağcılık, binicilik, avcılık, ok atma ve güreş olmuştur.

Osman Bey bağımsızlığını duyurduktan sonra, ilk seferini Bolu'ya oradan Bilecik'e yaparak bu toprakları kendi topraklarına katmıştır. Bu dönemde sportif faaliyetler bir disiplin altında yapılmış olup, devletin sınırlarının gittikçe genişlemesine neden olmuştur. Kuruluş döneminde sportif faaliyetler kurallara bağlanarak uygulanmıştır. Osman Bey'in ölümünden sonra devlet durumuna gelen Kayıların başına Osman oğlu Orhan Bey geçmiş, Osman Bey'in adı dolayısı ile bu devletin adına Osmanlı Devleti denilmiştir (*İşcan, 1988:51*).

b. Osmanlı Padişahları ve Güreş

Osman Bey döneminde başlayan örgütlenme faaliyetleri, güreş sporunun da örgütlenmesine neden olmuştur. Osmanlı Padişahları güreşe önem vermişler, daha

altı yaşlarında bu sporu Şeyhzadelerine öğretmişlerdir. Bu hususta Şair Ahmed'i (1408) yılında yazıldığı "Tevarih-i Mülük-i Al-i Osman" isimli yapıtında Osmanlı

Padişah'ı Murat Hüdavendigâr'ın özellikleri şöyle anlatıyor:

"Padişah-ı Murad Bey Gazi"

"Vardı anda kuvvet ü tab ü tüvan"

"Nevcivan idi va hem nev-pehlevan"

"Ol bahadurlıkda key maruf idi"

"Hem gazaya himmeti masruf idi"

(Kahraman, 1995:125)

Osmanlı döneminde padişahların güreşe ilgi duyması yanında devlet erkanı da güreşe yönelmiş, bir çok paşalar ve devlet adamları güreşle uğraşmışlardır. Güreşe bu denli ağırlık veren Osmanlılar bunun yanında da halkın güreşi sevmesi ve yapması politikasını amaçlamışlar, imparatorluğun her yerinde güreş alanları oluşturmuşlar ve güreşin yaygın olarak yapılmasını sağlamışlardır. Osmanlılarda toplumsal bütünleşmede güreşin önemi çok büyüktür. "Sportif olay toplumda manevi bakımdan yalnızlığı da önlemektedir. Spor olayının her çeşidi ferdi toplumla, en azından diğer fert ve gruplarla buluşturmaktadır." (Uysal, 1988:20).

c. Güreş Tekkeleri

Osmanlılarda güreşin yaygınlaştırılması amacıyla tekkeler kurulmuştur. Bu tekkelerde barınan sporcuların yiyecek-giyecek-iaşe ve aylıkları karşılanır, tekkede bulunan şeyhler tarafından idmanlar yaptırıldı. Güreş tekkelerinin asıl amacı iyi güreşçiler yetiştirmeye matuf olarak kurulmuştur.

Tekkelerde bulunan şeyhler, ya eski güreşçilerden veya güreşi iyi bilen kişilerden oluşurdu. Bugünkü anlamında dini tedrisat yapan tarikat tekkelerinden ayrılmıştır.

Tekkelerin en mükemmeline “Hangah” küçüğüne “Tekke” daha küçüğüne de “zabiye” denir (*Kahraman, 1995:189*).

Tekkelerin ne zaman açılacağına dair kesin bir bilgi olamamakla beraber Orhan Gazi zamanında açıldığı bir gerçektir (*Avcuoğulları, 1993:11*).

Orhan Bey’in eşi tarafından ilk defa “Güreşçiler Tekkesi” adıyla Bursa’da bir vakıf kurulmuştur. Tekkeler genellikle çim sahası bulunan yerlerde kurulurdu. Tekke binasında Şeyh’in barındığı özel bölmeler olup güreşçilere ayrılan odalar ve “Meydan Odası” denilen kışın güreşebilme salonu, mutfak ve kilerden müteşekkildi. Tekkeler imparatorluğun her yerine kurulabilme özelliğine sahipti. Ancak devlet tarafından denetlenmesi her zaman söz konusu olmuştur. Güreş tekkelerine alınacak güreşçiler; önce bir seçmeden geçirilir güreşe uygun olanlar tercih edilerek tekke bünyesine alınır. Sosyo-ekonomik yönden incelenecek olursa güreş tekkelerinde barınan güreşçilerin aylıkları ve diğer ihtiyaçları vakıfça karşılanırdı. Güreşçilerin Sosyo-ekonomik durumlarının iyi olması tekkelere olan talebi arttırmış, yoğun bir katılım sağlamıştır. Güreşte yetişenler de devletin çeşitli kademelerinde göreve getirilerek iş imkanı bulmuşlardır. Enderun güreşçilerinden Zal Mahmut Paşa bunlardan biridir; Kanuni Sultan Süleyman İran Savaşı’na giderken bir nedenle Şeyh Mustafa’nın öldürülmesini istemiş ve otağında cellatları hazırlatmıştı, Şeyhzade Mustafa babasını ziyarete geldiğinde, otağın kapısında girer girmez cellatın hücumuna uğrayıp boynuna ip geçirmek istenmiş, ancak kırk yaşında güçlü ve kuvvetli olan bu Şeyhzade babasının bulduğu bölüme kaçarken; Mahmut Ağa Şeyhzade’nin üzerine atılarak etkisiz duruma getirerek öldürülmesi sağlamıştır. Bu başarısından dolayı Mahmut Ağa’ya “Zal Mahmut Ağa” denildiği ve buradan kapıcı başılığı ile taşra çıkarıldığını ve Hasan Paşa’nın dul eşi ile evlenince de vezir olduğunu Peçevi İbrahim Efendi tarihinde anlatılmaktadır (*Kahraman, 1985:153*).

İnanılmaz derecede sayıları artan güreş tekkelerinde okçular ve ciritçiler de alınabiliyordu. Bu hususta Topkapı Saray Kütüphanesi’nde “Cebi Hümayun” ve “İhsanî Şahane” gibi defterlerde bu tekkeler hakkındaki geniş bilgiler yazılırdı. Bu

tekkelerden en büyüğü, Zeybek yokuşunda, diğeri ise Şişhane'deki tekkesidir. İstanbul dışındaki tekkeler ise "Mekke, Cidde, İskenderiye, Lazkiye, Şam, Maraş, Amasya, Tokat, Edirne, Ankara, Kütahya, Tire, Bergama, Manisa, Akhisar, Yenice, Üsküp, Gelibolu, İpsala, Usturumca, Ablonya, Diyarbakır, Konya, Bursa, Balıkesir, Urfa, Halep, Bağdat ve Mısır" tekkeleriydi. Osmanlılarda tekke kurulmayacak kadar küçük köylerde pehlivanların ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için İmece düzeni kuruldu. Bunların yönetim sorumluluğu köy esnafından oluşan Ahi örgütüne verilirdi. Çok sporcu bünyesinde bulunduran tekkelerin yönetimi ise vakıflarca karşılanmış "Güreşçiler Tekkesi" adıyla devam etmiştir. Güreş tekkelerinin bu denli uzun süre faaliyetlerini devam ettirmeleri Osmanlılar'ın güreş sporuna verdikleri önemin kanıtı olmaktadır (*Uysal, 1988:24*)

d. Güreşte Abdülaziz ve II. Abdülhamit Devri

1860-1876 yılları arsında padişahlık yapan Sultan Abdülaziz güreşe aşırı düşküncüydü. Kendiside pehlivan olan sultan; iri yapılı, sağlıklı, dindar ve güçlü karakteri ile halk tarafından sevilen bir kişiydi. Bu dönem güreşin yükseliş dönemi olmuştur. Avrupalı krallar saraylarda sefa sürerken, Sultan Abdülaziz güreş yapar ve güreşçilerle yakından ilgilenirdi (*Kahraman, 1985:133*).

Sultan Abdülaziz'in halk arasında çok sevilmesinin bir nedeni de Yavuz Sultan Selim'e benzetilmesidir. Mısırı ziyaret eden ikinci padişaktır. Sultan Abdülaziz'in güreşe yönelmesinin bir sebebi de, Osmanlı'da halkın bütünleşmesini sağlamak ve güçlü ordular kurmaktır. Saray çeşitli yerlerden gelen bilhassa Rumeli'den gelen pehlivanlarla doluydu. Bu güreşçilerin bazıları Abdülaziz Han tarafından çeşitli görevlere getirilmiştir. Ancak sadrazamlık çekişmesi yapan bazı kişilerce Sultan Abdülaziz aleyhinde dedikodular yapılmaya başlandı. Bu dedikodular halk arasında yayıldı. Abdülaziz dönemi onbeş sene sürmüştür. Bu dönemde padişah genellikle Dolmabahçe, Beylerbeyi Sarayında idman yapardı. Güreşler İhlamur'da, Kağıthane'de, Ayazağa ve Yıldız bahçesinde yapılırdı. Bir çok ünlü pehlivan bu dönemde yetişmiştir. 30 Mayıs 1876'da Abdülaziz tahttan indirilmiş ve saray güreşleri bundan sonra sona ermiştir. II. Abdülhamit döneminde

büyük borç batağında olan imparatorluk tasarruf cihetine gitmiş ve mali yük getiren güreşler saraydan kaldırılmıştır. Güreş yapılmasına izni vermeyen Sultan Abdülhamit; amcası Sultan Abdülaziz'in pehlivanlar tarafından öldürüldüğüne inandığı için İstanbul'da güreş karşılaşmalarını yasaklamıştır. Ancak Abdülhamit'in güreşleri yasaklamasının esas nedeni, tasarrufa yönelik olmuştur. Yoksa güreşi ve güreşçileri sevmemesi söz konusu değildir. Çünkü bu dönemde Avrupa'ya giden güreşçilerimizle yakından ilgilenir ve Yıldız sarayına getirterek huzurunda güreştirir onlara ödüller verirdi. Ayrıca, yabancı devlet misafirlerine Türk güreşini seyrettirmekten zevk duyardı. "Bir Türk gibi Kuvvetli" sözünü dünyaya duyuran güreşçilerimizin Avrupa ve Amerika'ya gitmeleri de bu dönemde gerçekleşmiştir. Sultan Abdülhamit'in 27 Nisan 1909'da tahttan indirilmesi ile güreş karşılaşmaları sirklerde gösteri şekline dönmüştür. İstanbul'un çeşitli yerlerinde kurulan sirkler güreş alanları olmuştur (Uysal, 1988:25).

Sultan Abdülhamit döneminde yabancı uyruklular İstanbul, İzmir ve Selanik'te kulüpleri açtılar. Bunu örnek alan ermeni ve Rum cemiyetleri izlemiştir. Bu durumdan etkilenen Türk Aydınları 1912 yılından beri düşündükleri Federasyon fikrini gerçekleştirmek için teşebbüse geçtiler. (17 Eylül 1920) "21 Eylül 1925'te (Güreş Federasyonu) deyimitutanaklardan çıkartılarak "Güreş Heyet-i Müttehide" si adının yazılması karara bağlandı. aynı gün Federasyon seçimleri yapıldı. "Güreş Heyet-i Müttehide" si Başkanlığına Burhanettin Bey (Felek) ikinci başkanlığa Ahmet Fetgeri (Aseni) üyeliklere de; Vehbi (Emre), Seyfi Cenap (Berksoy) ve Sadullah (Çiftçioğlu)" seçildiler (Kahraman, 1989:214).

1.6 Günümüzde Güreş Federasyonu

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, 2 Mart 1989 sayılı kanun hükmünde kararname ile kurulmuştur. Güreş Federasyonu bu çatının altındadır. Federasyon Başkanı; Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün teklifi ve Sporla ilgili Devlet Bakanının teklifi ile atanır. Görev süresi dört yıldır.

Amacı

Türkiye 'de minder güreşini ve karakucak güreşlerinin organizasyonlarını gerçekleştirmek.

Güreş Federasyonu Organları

Yönetim Kurulu, Başkan, As başkan ve on üyeden oluşur. Üyeleri dışında, Silahlı kuvvetlerden bir, Gençlik Spor Genel Müdürlüğünden bir üye alınır.

Yürütme organları

Genel Sekreter, Genel Sekreter yardımcısı, Büro şefleri ve sözleşmeli personeldir.

Güreş Federasyonundaki Kurullar

Merkez Hakem kurulu

Eğitim kurulu

Teknik kurul

Yarışma ve organizasyon kurulu

Hukuk kurulu

Sağlık kurulu

Dış ilişkiler kurulu

Arşiv, İstatistik ve malzeme kurulu

Ayrıca,

Güreş federasyonunun İdari ve Mali İşlerden sorumlu Başkanı

Dış ilişkilerden sorumlu başkanı

Yağlı, Karakucak sorumlusu

Kulüp sorumlusu tesbit edilmiştir.

(Avcuoğulları, 1993:56)

2. KKTC'DE GÜREŞ

Kıbrıs ilk çağ, orta çağ ve yakın çağlarda birçok kültürlerin etkisi altında kalmıştır. Bunlar; ilk çağlarda eski Yunan kolonileri, Fenike kolonileri, Roma imparatorluğu dönemi, orta çağlarda da Bizans, Lüzinyan, Ceneviz, Venedik dönemleridir. 16.yüzyılda yani Osmanlı İmparatorluğu Kıbrıs Adasını fethinden sonra ise Osmanlı devleti buraya mecburi (sürgün) iskan yolu ile Türkleştirirken Türk kültürü de adaya gelmiştir.

2.1 Güreş Federasyonu'nun kuruluşu

15 Nisan 1970 tarihinde Lefkoşa'nın spor kulüpleri (Çetinkaya, Yeniciami, K.Kaymaklı, Şafak Haydarpaşa ve Gençlik Gücü) ile Lefkoşa Türk Güreş Kulübü yöneticileri, Rifat Şener başkanlığında toplanarak Kıbrıs Türk Güreş Federasyonu geçici tüzüğünün hazırlanmasına karar verilmiştir.

29 Nisan 1970 tarihinde Lefkoşa Türk Güreş Kulübü lokalinde yapılan toplantıda Mustafa Rezvan (K.Kaymaklı), Ahmet Salih (Şafak Haydarpaşa), Münir Ünsal (Yeniciami), Hüseyin Cahit (Gençlik Gücü), federasyon tüzüğünü kabul etti. Rifat Şener başkanlığındaki yönetim kurulu şu üyelere oluştu: Oğuz Derviş (sekreter), Özbil Hancıoğlu (veznedar), Derviş Hilmi, Tahir Doğu (faal üyeler), Baş antrenör: Ali Çerkez (Hatay, 2003:32).

5 Mayıs 1970 tarihinde Kıbrıs Türk Güreş Federasyonu Başkanı Rifat Şener, Ankara'da Türkiye Güreş Federasyonu Başkanı Mehmet Akzambak ve diğer yönetim kurulu üyeleriyle temaslarda bulundu. Haziran 1970'de Kıbrıs'ı ziyaret eden Türkiye Beden Terbiyesi Genel Müdürü Ulvi Yenal ile de temas edilerek güreşle ilgili sorunlarımız sözlü ve yazılı olarak iletilmiştir.

9 Eylül 1970 tarihinde Limasol Türk Güreş Kulübü, federasyona üye kabul edilerek. Üye kulüp sayısı 6'ya yükselmiştir (Hatay, 2003:32).

28 Mayıs 1971 tarihinde yönetim kuruluna Ersel Tüccaroğlu ve Ali Kani (Kanol) alınmıştır.

26 Eylül 1971 tarihinde yapılan genel kurul toplantısında, tüzüğün birinci maddesi olan “Kıbrıs Türk Güreş Federasyonu” isminin “Kıbrıs Güreş Federasyonu” olarak değiştirilmesi oybirliğiyle kabul edilmiştir.

1987 yılında halteri de bünyesine alan federasyon KKTC Güreş ve Halter Federasyonu ismini aldı ancak halter çalışmaları sonuç vermedi. 26 Ocak 1992 tarihinde yapılan genel kurulda federasyonu isminden halter çıkartıldı ve halterin bir kol olarak faaliyet göstermesi kararı alındı. 11 Ocak 1993 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan tüzükte federasyonun ismi KKTC Güreş Federasyonu olarak yer almıştır (Hatay, 2003,32).

2.2 FILA Üyeliği

Güreş Federasyonu’nun kurulmasından sonra hemen FILA üyeliği için temaslara geçildi. 1971 yılında FILA üyeliğine kabul edildik. 1972 yılında ise Münih’te Olimpiyat Oyunları sırasında toplanan FILA kongresi’nde üyeliğimiz onaylandı. Üyeliğimiz 1977’de Bursa’da yapılan Avrupa Şampiyonasına kadar devam etmiştir.

Fila Kongresi 25 Ağustos 1972 tarihinde Almanya’nın Münih kentinde düzenlenen FILA Kongresi’ne Kıbrıs Güreş Federasyonu Başkanı olarak katılan Rifat Şener üyeliğimizin onaylanmasını sağlamıştır.

2.3 Dünya ve Avrupa Şampiyonalarında Güreşçiler

Güreşçilerimiz FILA üyeliğimiz sırasında bir kez Dünya, iki kez Avrupa Şampiyonası’na katıldı.

27 Ağustos-5 Eylül 1971 tarihlerinde Bulgaristan'ın Sofya kentinde yapılan Dünya Serbest Güreş Şampiyonası'na üç güreşçiyle katıldık. Rifat Şener'in başkanlığındaki kafiyele güreşçi olarak Ali Çerkez, Harper Kutluhan, Abbas Rasih yer aldı. Bu şampiyonada 33 ülkeden 216 güreşçiyle birlikte güreşçilerimiz de mücadele etmiştir.

24-30 Nisan 1972 tarihlerinde Polonya'nın Katoviçe kentinde yapılan Avrupa Serbest Güreş Şampiyonası'na dört güreşçimiz katıldı. Rifat Şener başkanlığındaki kafiyele güreşçi olarak Ali Çerkez, Abbas Rasih, Tuncay Kemal ve Nafiz Çeliker yer aldı. Dönemin Türkiye Beden Terbiyesi Genel Müdürü İsmail Hakkı Güngör'e yazı yazılarak güreşçilerimizin Türkiye güreş kafiyesi içerisinde yer alınması sağlandı (Hatay, 2003:19). Ağustos 1974'te İstanbul'da yapılan Dünya Serbest Güreş Şampiyonası'na, seçmeler yapılmasına rağmen Barış Harekatı nedeniyle Güreşçilerimiz katılamadı. 26-31 Mayıs 1977 tarihlerinde Bursa'da yapılan Avrupa Serbest Güreş Şampiyonası'nda 5 güreşçiyle mücadele ettik. Ali Kani Kanol Başkanlığındaki kafiyele antrenör Fikri Kanlıçay, Hakemler Cemal Kanatlı, Mehmet Refikoğlu ve şu güreşçiler yer aldı: Ahmet İlhan, Olgun Özdoğal, Ahmet Şener, Mustafa Denizgezen, Mustafa Özyıldız (Hatay, 2003:19).

2.4. I. İslam Oyunlarına Katılım

Güreşçilerimiz 28 Eylül- 5 Ekim 1980 tarihleri arasında İzmir'de yapılan 1. İslam Ülkeleri Spor Oyunları'nda büyük başarı elde etti. Kıbrıs Türk Federe Devleti Güreş Milli Takımı, serbest ve grekoromen stilde takım halinde üçüncü olurken sıkletlerde serbest ve grekoromende toplamda 6 madalya elde ettik. Ali Kani Kanol başkanlığındaki kafiyele hakem-antrenör Cemal Kanatlı ve şu güreşçiler yer aldı : Ahmet İlhan, Orhan Demircan, Faruk Uzun, Ahmet Sakallı, Olgun Özdoğal, Mustafa Özyıldız, Mustafa Denizgezen. 1. İslam Ülkeleri Spor Oyunları'nda serbest ve grekoromen güreşte katılan 6 ülke arasında Kıbrıs Türk Federe Devleti 3. olmuştur. Güreşçilerimiz Ahmet İlhan 2 tane ikincilik, Faruk Uzun ve Demircan 2'şer tane üçüncülük madalyası kazanmıştır (Hatay, 2003:19).

3. GÜNÜMÜZDE GÜREŞ

KKTC Güreş Federasyonu, faaliyetlerini Lefkoşa'daki Rifat Şener Güreş salonu'nda sürdürmektedir. Bu salonda Federasyonun idare merkezi bulunmakta, antrenmanlar ve müsabakalar yapılmaktadır.

Lefkoşa'da Rifat Şener Güreş Salonu'nda, Atatürk Spor Salonu'nda, Güzelyurt Spor Salonu'nda, Gazimağusa Lala Mustafa Paşa Spor Sarayı'nda ve Girne Ertuğrul Apakan Spor Salonu'nda birer güreş minderi bulunmaktadır.

Güreş Federasyonu, lig müsabakaları düzenlemektedir. Bunlar ; Yıldız , Genç ve Büyük kategorileri olup , düzenlenen bu müsabakalar serbest güreş ağırlıklıdır.

Okul müsabakalarında serbest ve grekoromen dalda müsabakalar yapılmakta ve öğrencilerimiz her iki dalda Türkiye şampiyonalarına katılmaktadır.

Federasyon ayrıca, üniversiteler ve askerler arasında yapılan müsabakalara da salon ve teknik adam olarak yardım etmektedir.

4. TURNUVALAR

4.1. Türkiye Dışında Uluslararası Turnuvalar

1. 5-8 Mayıs 1997 : Kazakistan'da 3.Gençlik Uluslararası Serbest Güreş Turnuvası.
2. 16-23 Mart 1998 : Kazakistan'da 125. Ahmet Baitursynov Uluslararası Serbest Güreş Turnuvası.
3. 10-12 Mart 2000 : Moldavya'da Uluslararası Serbest Güreş Turnuvası
4. 7-8 Mayıs 2002 : Bakü'de (Azerbaycan) düzenlenen Uluslararası Gençler Serbest Güreş Turnuvası

Tablo 2. Ülkemizde Yapılan Uluslararası Turnuvalar

14-15 Kasım 1991	15 Kasım 1992	13-14 Kasım 1993	11-12 Kasım 1995	16-17 Kasım 1996	15-16 Kasım 1997	13-15 Kasım 1998	12-13 Kasım 1999	7-8 Kasım 2000	17-18 Kasım 2001	13-14 Kasım 2002	5-6 Kasım 2003	11-12 Kasım 2004
1. Türkiye	1. İstanbul GEM	1. Türkiye	1. K. Maraş GEM	1. K. Maraş GEM	1. Yozgat GEM	1. Ankara	1. Türkiye	1. KKTC	1. Çorum GEM	1. Maraş GEM	1. KKTC	1. Maraş GEM
2. İstanbul GEM	2. Türkiye	2. İstanbul GEM	2. Çorum GEM	2. KKTC	2. KKTC	2. KKTC	2. KKTC	2. Çorum GEM	2. KKTC	2. KKTC	2. İstanbul GEM	2. KKTC
3. KKTC	3. KKTC	3. KKTC	3. Makedonya	3. Azerbaycan	3. İst. Tekel	3. Kazakistan	3. Kazakistan	3. Maraş GEM	3. Maraş GEM	3. Çorum GEM	3. Çorum GEM	3. Çorum GEM
4. Dağıstan	4. Azerbaycan	4. Özbekistan	4. Yozgat GEM	4. Çorum GEM	4. Azerbaycan	*	*	*	*	*	4. Ankara GEM	*
*	*	*	5. KKTC	5. Yozgat GEM	5. Kazakistan	*	*	*	*	*	*	*
*	*	*	6. Kazakistan	6. Kazakistan	*	*	*	*	*	*	*	*

4.2. Raif Denkteş Turnuvaları

26 Aralık 1986 tarihinde vefat eden Raif Denkteş'in anısına 1987 yılından itibaren turnuva düzenlenmeye başlandı. 1992 yılından itibaren Türkiye'den il karmalarının katılımı sağlandı.

4.3. Anı Turnuvaları

1992 yılından itibaren anı müsabakaları ve birinci olan kulüpler;

Tablo 3 : Anı müsabakaları ve birinci olan kulüpler

Anı Turnuvaları	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Müsabaka/Yıl	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Ahmet Pehlivan	Fer	Yal	Fer	Lef	Lef	Kar	Lef	Lef	Ydü	Ydü	Ydü	Ydü	Ydü
Coşkun Doğan	*	*	*	*	Lef	Ydü	Laü	Ydü	Ud	Ydü	Ydü	Ydü	Ydü
Fikri Karayel	*	Yal	Lef	Lef	Lef	Lef	Gay	Gay	Ydü	Gay	Gay	Ydü	Ydü
İbrahim Bahadı	*	*	*	*	Lef	Lef	Gay	Gay	Kar	Ydü	Ydü	Ydü	Daü
K.T.SporYazarD.	*	Lef	Lef	Lef	Kar	Ydü	Ydü	Ydü	Ydü	Daü	Ydü	Ydü	Ydü
Nihat Arslan	Fer	Fer	Fer	Lef	Kar	Lef	Gay	Lef	Ydü	Ydü	Ydü	Ydü	Daü
TMT(Mukavemet)	Yal	Lef	Lef	Lef	Lef	Lef	Lef	Lef	Ydü	Daü	Ydü	Ydü	Ydü
Vakıflar	*	*	Lef	Lef	Kar	Kar	Lef	Lef	Ydü	Daü	Ydü	Ydü	Ydü

5. BAŞARI ÖDÜLLERİ

Federasyonun önerisiyle Olimpizm Günü'nde Milli Olimpiyat Komitesi'nden ödül alanlar.

Tablo 4. Başarı Ödülü Alan Güreşçi ve Antrenörler.

Yıllar	Güreşçiler	Antrenör
1989	Mustafa Barış Toprakçı	Kemal Barbet
1990	Mustafa Barış Toprakçı	Mertdoğan Soyalan
1991	Serdar Özakan	Mertdoğan Soyalan
1992	Devrim Akyay	Orhan Demircan
1993	Hakan Karademir	Mertdoğan Soyalan
1994	Adil Onalt	Orhan Demircan
1995	Reşat Gezdigeldi	Mertdoğan Soyalan
1996	İbrahim Yücel	Mertdoğan Soyalan
1997	Halil İbrahim Ulu	Reşat Tekin
1998	Oruç Ertürk	Mustafa Denizgezen
1999	Murat Doğan Çağan Ayatay	*
2002	*	Erhun Tekakpınar

Güreş Federasyonu'na üye dernek ve kulüpler :

8/1978 sayılı Beden Eğitimi ve Spor Yasası'nın yürürlüğe girdiği 1978 yılından itibaren günümüze kadar 51 dernek veya kulüp, Güreş Federasyonu'na üyelik için müracaat etti. Bunlardan 15'i halen üyeliklerini sürdürmektedir.

Üye kulüpler ve tescil tarihleri

Tablo 5. Üye kulüpler ve tescil tarihleri

1. Karşıyaka Anamur Spor Kulübü	(24.04.1979)
2. Lefkoşa Güreş Kulübü	(30.09.1981)
3. Lapta Başpınar Gençlik Spor Kulübü	(27.01.1987)
4. Çayönü Spor Kulübü	(18.03.1991)
5. Karşıyaka Kültür ve Sanat Derneği	(27.06.1994)
6. Korkuteli Spor Kulübü	(08.03.1995)
7. Gayretköy Gazi Spor Kulübü	(26.12.1995)
8. Near East University Spor Kulübü (YDÜ)	(03.04.1996)
9. Aslanköy Spor Kulübü	(13.08.1997)
10. Lefke Avrupa Üniversitesi	(19.12.1997)
11. DAÜ Tenis Kulübü	(30.12.1997)
12. Uzakdoğu Sporları Derneği	(08.09.1999)
13. Hürsoykan Spor Kulübü	(09.10.2000)
14. Girne Amerikan Üniversitesi	(18.10.2000)
15. Lefkoşa Belediyesi Spor Kulübü	(13.11.2001)

Faal güreşçiler

1978 yılından 25 Mart 2003 tarihine kadar Spor Dairesi tarafından 803, Güreş federasyonu tarafından 386, toplam 1.189 adet güreşçi lisansı çıkarıldı. Müsabakalara katılan güreşçilerin 1997 yılından itibaren dökümü;

Tablo 6. Yıllara göre faal güreşçiler

Yıl	Yıldız Güreşçi	Büyük Güreşçi	Toplam
1997	76	78	154
1998	81	86	167
1999	50	103	153
2000	104	85	189
2001	101	68	169
2002	80	75	155
2003	90	50	140
2004	82	74	156

6. SOSYALLEŞME VE SPOR

Sosyalleşme (sosyalizasyon) kişinin toplumsal kültürle bütünleşmesini ve içinde yaşadığı toplumla uyum sağlamasını mümkün kılan bir mekanizmadır. Yeni doğan bir çocuk toplumsallaşma süreci ile sosyal davranışları öğrenip toplumsal sistemin bir üyesi haline gelir. Toplumsallaşma, kişinin toplumun değerlerini ve ideallerini benimsemesi, sosyal hayatta oynayacağı rolleri öğrenmesi anlamını taşır.

Bir çocuğun sosyalleşmesini sağlayan araçlar, ailesi, komşuları, oyun arkadaşları, okul arkadaşları, öğretmenleri ve kitle iletişim araçlarıdır .Sosyalizasyon toplum açısından bir kontrol süreci ve gurup yaşamında düzenlilik sağlama yoludur . Bu anlamda toplumsallaşma yaşam boyu süren bir süreçtir.

Gelişmiş ülkelerde sportif yarışmalar da sosyalleşmenin önemli bir aracı olarak kabul edilir. Amerika Birleşik Devletlerinde fikir olarak bu eğilimde olan yetişkinler, oyunlu aktiviteler düzenlemekte ve amaç edinmeyi, beceri geliştirmeyi ve ödül alma başarısının önemini vurgulayan spor programlarına katılması için çocuklarını teşvik etmektedirler. Çocuğun temel gelişiminde zaten oyuna sınırsız ihtiyacı vardır. Organize edilmiş sportif oyunlar yoluyla çocukların hem kendi akranları ile bir arada olması sağlanır hem de kurallara ve kararlara uyma, yenme ve yenilmeyi hazmetme gibi deneyimler kazandırılır. Ancak bu organizasyonlarda çocuğun insan yönü üzerinde durulmalı sporcu yönü ön plana çıkarılmamalıdır. Böylece çocuk kendi vücudunu tanıma, fiziksel özelliklerinin farkına varma fırsatını elde eder. Kendinden daha çok iyi ve daha az iyi kişiler olduğunu fark eder. Daha az iyi olanları küçük görmemeyi, daha çok iyi olanları takdir etmeyi öğrenir. Bu deneyimler hayatı boyunca farklı konularda ve farklı koşullarda karşılaşıacağı benzer durumlara uyumunu kolaylaştırır. Mutlu ve başarılı olmak için çalışırken kendine ve başkalarına zarar vermeden rekabet edebilir.

Sosyalizasyon nesnel olarak ve öznel olarak açıklanabilir. Nesnel olarak sosyalizasyon toplumun kültürünün bir kuşaktan diğerine geçirildiği ve bireyin, örgütlenmiş sosyal yaşamın kabul edilmiş ve onaylanmış yollarına uyarlandığı

süreçtir. Özne olarak sosyalizasyon ise, bireyin çevresindeki kişilere uyarlanması sonrasında cereyan eden bir öğrenme sürecidir. Bu anlamda özne sosyalizasyon bireyin öğrenmeleriyle ilgilidir. En önemli öğrenme süreci ise taklit ve rekabettir.

Çocuk ilk aylarından itibaren en basit davranış şekillerini bile taklit yoluyla geliştirir. Anne ve babayla başlayan bu taklit etmeler giderek sevdiği, beğendiği ve hayranlık duyduğu diğer büyüklerle devam eder. Sporcular, müzisyenler ve sinema oyuncularını gençlerin taklit etmeye en çok eğilim gösterdikleri kişilerdir. Bu yüzden sporcular örnek davranış ve alışkanlıklarıyla sosyalleşme sürecinde diğer kişilere iyi birer model olabilirler.

Rekabet ise iki veya daha çok bireyin bir şeyi başarmada birbiriyle yarışmaya girdikleri uyarıcı bir süreçtir. Gelişmiş ve esnek kültürlerde sosyal öğrenme de son derece rekabetçidir. Spor rekabetin en uygun koşullarda yaşanılmasına olanak sağlar. Başkalarıyla ilişki kurma sosyal öğrenmenin temel koşuludur. Kişinin yaşantısındaki ilişkilerin sayısı ve çeşitliliğinin artması onun toplumsallaşma derecesi ile ilgili bir fikir verebilir. Spor çalışmaları özellikle spor müsabakaları değişik okul ve kulüp elemanlarıyla farklı şehirlerin insanlarıyla, hatta uluslararası yarışmalar düşünüldüğünde farklı toplumların insanlarıyla temas kurulmasını sağlayan organizasyonlardır (Dönmezer, 1984:66).

6.1. Sosyalleşme Türleri

Sosyalleşmeyi birincil ve ikincil sosyalleşme olarak ikiye ayırmak mümkündür. Birincil sosyalleşme, yakın ve içten yüzyüze ilişkilerin hakim bulunduğu gruplarda gerçekleşirken, ikincil sosyalleşme, belli bir maksat ve menfaatin temini için vücut bulmuş, daha resmi, daha az içten ve daha çok fonksiyonel ilişkilerin hakim olduğu gruplarda sözkonusu olur. Birincil sosyalleşme, ferden çocukluk cemiyetinin bir üyesi olma yolunda geçirdiği ilk sosyalleşmedir. Genellikle aile, okul, arkadaşlık gibi birincil grup olma özelliği taşıyan sosyal çevrelerde vuku bulur. İkincil sosyalleşme ise, birincil sosyalleşme sürecini tamamladıktan sonra, sosyalleşen ferden cemiyetinin objektif dünyasının yeni bölümlerine – iş çevresi, ordu ve dernek gibi dahil olduğu

sonraki bir süreçtir. Bu sayede fert cemiyet hayatına fonksiyonel anlamda uyum sağlar.

Kendisi için yeni bir rolü yerine getirmek durumunda olan kişinin bir sosyalleşmeye ihtiyacı olacaktır; bu sosyalleşmenin ilk biçimi haklı sosyalleşmedir; bu tür sosyalleşmeye toplumun ihtiyacı vardır ve kişiden evvelce bu konuda sosyalleşmiş olmasını beklememektedir, okula başlayan öğrencilen gibi. İkinci tip ise haklı olmayan sosyalleşmedir. Bu halde kişinin önceden, kendisinden bekleneni öğrenmiş bulunması gerekmekte idi. Mesela çocuğuna iyi babalık yapamayan erkeğin durumu gibi. Toplum bu tip sosyalleşmeyi sağlayacak bazı tesisler kurmuştur. Biz bu hallere sosyalleşmenin ikmali de diyebiliriz. Sosyalleşmede rolünü yanlış öğrenmiş olan kişinin bunun düzeltilmesi için geçirdiği sosyalleşmeye ise tekrar, yeniden sosyalleşme denilir; mesela suçlunun ıslahı, haklı olmayan bir yeniden sosyalleşmedir. Buna karşılık çocukluk çağında, bir istikrar (stabilite) sağlama amacı ile yanlış verilen bilginin sonradan düzeltilmesi meşru bir yeniden sosyalleşmedir. (Polga, 1998:27).

6.2. Sosyal Sınıflar ve Spor

Sınıflar toplum hayatının önemli bir gerçeğidir. Tüm insanlar yasalar karşısında eşit olarak kabul edilmekle beraber, ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel yönden farklı yaşam biçimleri içindedir. Bireylerin ait oldukları sınıf dolayısıyla yaşam olanakları, onların hangi spora ne derecede ve ne şekilde katılabileceklerini de etkilemektedir.

Sınıf, genellikle, aynı ekonomik güce sahip olan, yaşam tarzları birbirine uygun, kendilerini aynı durumda gören ve belirli bilinç düzeyine erişen, ortak çıkarları olan insanlardan oluşmuş topluluğa denir. Her sınıfın kendine özgü bir hayat stili vardır. Hayat stili deyince bundan, doğuştan önce gösterilen ihtimamları, vücut ve yüz süslerini, davranışları, jestleri, konuşma örneklerini, elbise türleri ve vasfını, konut tiplerini, mesleklerini, eğitim derecesini aile hayatı örneklerini, dini

inançları, okuma alışkanlıkları, yayın programları üzerindeki zevkleri, siyasal bağlantıları ve fikirleri, cinsi ahlak standartlarını ve diğerlerini anlamak gerekir.

Yaşam şekilleri farklı olan kişilerin davranışları, ilgileri ve istekleri de doğal olarak farklılık göstermektedir. Kişilerin içinde bulunduğu sınıfın özelliklerini kavraması ve buna uygun hareket etmesi sınıf bilincinin olduğunu gösterir. İşte sınıflar arasındaki sosyal mesafeyi belirleyen şey de bu sınıf bilincidir.

Mantıksal anlamda sınıf, belirli özelliklere sahip olan kişilerden oluşan bir kategoridir. Başka bir deyişle, bir toplumsal sınıftan söz edebilmek için, gerçek toplumsal grupların bir makro grup oluşturmaları ve bu grubun, birlik ve bütünlüğünü çeşitli yollarla kanıtlaması gerekir. Bu birliğin kanıtlanması, ortak çıkarlara dayalı bir eylemsel birlik veya yalnızca, kollektif eylemlerin öngörülebilmesini mümkün kılacak düzeyde yeterli ve nesnel bir toplumsal konum benzerliği olabilir. Kuşkusuz her makro grup bir sınıf olarak ele alınamaz. Günümüzde yaşanan sanayileşme şehirleşme sürecine bağlı olarak, sınıflar arasındaki farkların giderek azaldığı kabul edilmektedir. Ancak bu gelişmiş uygar ülkelerde yaşam standardının yükselmesi ve siyasal iktidarlarca uygulanan politikalara bağlıdır. Ülkemizde ise plansız olarak yaşanan sanayileşme ve çarpık kentleşme sınıflar arasındaki farklılığı azaltmak bir yana katlanılmaz hale getirmektedir.

İlk çözümlemede, bireysel bir olgu olarak beliren spor giderek toplumsal bir nitelik kazanmıştır. Yadsınamayacak, hafife alınamayacak bir gerçek olarak karşımıza dikilmiştir. Sosyal ve politik olaylardan soyutlanamayacak şekilde bir içiçelik göstermektedir. Günümüzde ilgi alanı geniş kitlelere ulaşan spor, giderek çoğunluğun edilgen olduğu bir kitle uğraşı olmuştur. Bireylerin nasıl ve hangi derecede sporla ilgilendikleri onların sosyal karakteristik yapılarıyla yakından ilişkilidir. Alt sınıfa ait kişiler spor olaylarına aktif katılanların az bir bölümünü oluşturmaktadır. Araştırmacılar, ideolojik, politik yapı, sanayileşme derecesi ve kültürel farklılıklar gösteren değişik toplumlarda spordaki sınıf etkisini incelemişlerdir.

Sporu kimlerin kontrol ettiğiyle ilgili detay çalışmayı yapan Gruneau, profesyonel takım sporlarının sahiplerinin çoğunun bk őrirketlerin yöneticileri olduklarını tespit etmiştir. Karşılıklı görüşmelerden ve ktphani kaynaklarından yaptığı analizlerden Kanada Futbol ligi ve Ulusal Hokey Ligindeki takımların yöneticilerinin finans, ticaret, nakliyat ve ekonomi sektörünün iletişim bölümlerinde benzer konumlarda kişilerin olduklarını grmştir. Benzer şekilde ulusal ve uluslararası olimpiyat komitesi yeleri de yüksek sosyal tabakayı karakterize ederler.

Belçika'da yetişkinler arasında spor ğraşının ülkenin sınıf yapısıyla doğrudan ilgisi vardır. Özellikle kayak, golf, tenis ve eskrim branşları ile ilgili olanlar yüksek sosyal tabakadan oluşmaktadır. Buna karşıt olarak cimnastik , atletizm, judo, boks, futbol ve hentbol düşük sosyal tabakada daha popülerdir. İkinci dünya savaşından önce Japonya'daki bütün ulusal ve uluslararası şampiyon sporcuların kolej mezunları olduğu ortaya çıkmıştır. Nowak Polonyalı elit boksörlerin %70'nin üzerinde köylü ve aydınlardan değil de çalışan sınıf çevresinden oluştuğunu tespit etmiştir. Pavia 1972 yılında Avusturya Olimpiyat takımından 174 erkek ve bayanın sosyal sınıf geçmişlerini analiz etmiştir. Bu sporcuların %60'nın üç st sosyal sınıfa ait olduğunu grmştir. Mc Kay ve Pearson 1982 Genel Sağlık Oyunlarına katılan 219 Avusturyalı sporcunun sınıfsal geçmişlerini araştırdığında, sporcuların çoğunun yüksek sosyo-ekonomik sınıftan ve çoğunluğun erkek olduğunu tespit etmiştir. İngiltere ve Yeni Zelanda'da elit sporcularla yapılan çalışmalarda profesyonel ve yüksek konumdaki ailelerin çocuklarının sportif alanlarda daha fazla temsil edildiği vurgulanmıştır. lkelere göre sporlarını karşılaştırırsak, cimnastik Belçika'da alt sınıfta, Batı Almanya'da orta sınıf ve Amerika'da st-orta sınıfta yaygındır. Tüm idealist arzu ve ğraşlara rağmen ülkelere göre değişiklik göstermesine rağmen spora katılımın sınıfsal koşullarla sınırlı olduğu grlmektedir. Ülkemizde spora katılımın sınıfsal analizleriyle ilgili araştırmalar bulunmamaktadır. Ancak sınıflar arasındaki sosyo-ekonomik durum dolayısıyla yaşam standartlarının arasındaki urumun giderek arttığı en yetkili ağızlarca ifade edilirken bunun spora katılıma da yansıyacağı şüphesizdir. Bu koşullarda spor ülkemizde bir lüks olarak gözükmektedir.

Spor halen artan bir şekilde tüm sosyal kümelerden katılımcılar çekerken, bazı sporlara belirli katmanlarca hakim olunmuştur. Sınıfsal ölçüt belirli spor faaliyetleri fırsatlarını elde etmeyi ve bu sporları yapmayı kontrol ediyor gibi gözükmemektedir. Bir toplumda şayet sosyal eşitsizlik varsa, birçok birey genellikle yukarıya doğru mesleksel bir hareketlilikle yaşantılarını ve hayatta kalma şanslarını iyileştirmek için uğraşırlar. Amerika'da zencilerin basketbol ve atletizmdeki başarıları bu çabanın en iyi örneğidir. Ülkemizde de futbol bu şansı yaratmaktadır.

Spor yapmanın yukarıya doğru sınıf atlamayı kolaylaştırdığı konusunda en az dört hipotez vardır. İlk olarak liseli atletler, seçilmeye hak kazanmak için en azından asgari bir akademik düzey tutturmalıdırlar. Böylece bir spor bursu kazanarak üniversite okuma şansını artırabilirler. İkinci şekil bazı sporlarda (tenis, kayak vb.) doğrudan bir profesyonel eğitim programına katılmakla olabilir. Bu aşamayı başarıyla geçenler çok az bir formal eğitime sahip olup, çok büyük paralar kazanabilmektedir. Üçüncü şekil ise sporda veya spor dışındaki etkili isimlerle ilişki kurabilme olasılığıdır. Yukarı doğru sınıf atlama mekanizmalarından sonuncusu da muhtemel orta sınıf tavırlarını, davranışlarını ve sosyal becerilerini öğrenmeleridir. Ancak sayıca çok az bir sporcu profesyonel veya olimpik düzeyde spor kariyerine ulaşabildiği için sınıf değiştirmek amacıyla yoğun spor uğraşı içine girenlerin pek çoğu hayal kırıklığına uğrar. Çok az sayıda eski sporcu, yönetici, antrenör, teknik direktör veya menajer olarak spor dünyasında yer alır. Pek çoğu ise sporun dışında yaşamlarını devam ettirecek iş olanakları ararlar. Bunlar eğer spor yaptıkları süre içinde bir yandan yeterli eğitim almamışlar ya da iş deneyimi kazanmamışlarsa düşük bir gelirle istemedikleri bir yaşam tarzını kabullenmek zorunda kalırlar. Sonuç olarak sosyal eşitsizlik sınıfların spora katılım şekli ve düzeyini belirlemektedir. (Öztürk, 1998:42).

6.3. Sosyal Olay ve Sosyal Olgu

Sosyal olay Sosyoloji'nin ilgi alanına giren temel unsurlardan birisidir. Sosyoloji'yle ilgili ilgilenen her düşünür; sosyal olaya bir açıklık getirmeye çalışmaktan kaçınmamıştır. Nitekim, bunlardan biriside E. Durkheim'dir. Ona göre, her sosyal düzen içinde yaşayan fertlerin karşısına sosyal olay, onların dışında ve tamamıyla bağımsız bir objektif varlık olarak çıkmaktadır. Sosyal olayı ferdi görüşle veya ferdi şuurla açıklamak mümkün değildir. Ferdi şuurların dışında kolektif şuur ile sosyal olaylar açıklanabilir. Bir sosyal olayın sebebi yine bir başka bir sosyal olaydır. Sosyal olaylar ferdi şuurun dışında ve üstündedir. Bir sosyal olay ancak başka bir sosyal olayla açıklanabilir. Sosyal olay Durkheim'e göre kolektif şuurun esiri olarak fertlere sadece ferdi şuurların dışında etki yapmakla da kalmamakta, aynı zamanda, ferdi şuurlar üzerinde zorlayıcı ve yöneltici bir özellik taşımaktadır. Fertler, bir sosyal olayı kabul veya ret ederken kendi iradeleriyle veya mihakemeleriyle de hareket etmemektedirler. Fert belirli bir davranışta bulunurken bunun doğru veya yanlış olduğunu düşünmeye gerek görmemektedir. Zorlayıcılık öyle bir nitelik taşıır ki, fert, sosyal olaydan değil kaçmak, ondan kaçmayı bile düşünemez.

Sosyal olay, sosyal hareket; yeni bir hayat düzeni kurmak için yapılan kolektif girişimlerdir. Alain Touraine'e göre sosyal olayların 3 fonksiyonu vardır. Bunlar; Değişim, Baskı ve Kolektif bilincin aydınlanmasıdır. Dönüşüm ile sosyal olayları, bireyi toplumun diğer katmanlarına bağlayan mekanizmalar olarak görür. Baskı ile, sosyal olayları organize grupların oluşmasına yol açtığını ifade eder. Üçüncü fonksiyon ise fikirlerin Toplumda yayılmasıyla ilgilidir.

Sosyal olay üzerinde durduktan sonra, çoğu kere sosyal olay ile karıştırılan sosyal olgu'yu ele alalım. Sosyal olgu sosyal olaydan farklı bir durumdur. Sosyal olayın başlayış ve bitiş süresi ve yeri çok az belli olmasına karşılık sosyal olgunun başlangıç ve bitiş süresi ve nerede bitebileceği kesin olarak belirlenemez. Sosyal olgu bir süreç içinde ve hatta bir sürecin farklı merhalelerinde görülen bir gelişmedir. Sosyal olgu sosyal olaya göre daha çok süreklidir ve belirli bir süreç içinde ortaya

çıkacağı gibi, bunun ne zaman sona ereceği hakkında kesin bir şey söylenemez. Bir örnek vermek gerekirse, ülkemizde sanayileşme-şehirleşme meseleleri birer olay değil, fakat birer olay değil, fakat birer olgudur. Türkiye'nin sanayileşmesi ve buna paralel olarak şehirleşmenin ortaya çıkabilmesi dönemler itibariyle farklı fakat birbirine bağlı ve yakından ilişkili gelişmeleri ortaya koymaktadır. Görüldüğü gibi, sürekli olarak ve kendi içinde de ayrı özellikler gösteren birbirini tamamlayan olaylar dizisi bir süreci ortaya çıkarmaktadır. Bu örnek sosyal olguya ait bir misaldir ve sosyal olguya açıklık getirmektedir.

Sosyal olay başlama ve bitiş noktaları belirli olan ve toplum içinde meydana gelen, birden fazla ferdi veya onların ilgilerini çeken bir oluşturdur. Olay ister dini, ister hukuki veya ekonomik olsun, ona taraf olanların dışında etkiler yaratmaktadır. Şu halde kendi içinde farklı özellik taşıyan bir olay, toplum katında sosyaldır ve sosyalleşmektedir. Sosyal olaylar ile normlar arasındaki ilişkiler gözönünde tutularak yeni kanunlar düzenlenmekte, örf ve adetlerle varolan hususlar yazılı hale getirilebilmektedir. Bir hukuki olay karşısında ya mevcut normlar yazılı hale getirilmekte, ya da ihtiyaçlara cevap verecek ve belki de yerleşmiş normlarda bulunmayan kurallardan faydalanılmaktadır. (Polga, 1998:29).

6.4. Sosyal Hareketlilik ve Spor

Genel anlamıyla hareketlilik, kişilerin zaman içerisindeki yer değişikliklerini kapsar. Bu yer değişikliği fiziksel mekanda gerçekleştiği zaman fiziksel hareketlilik, sosyal yapı içerisinde gerçekleştiği zaman sosyal hareketlilik olarak isimlendirilir.

Ev değiştirme, şehir değiştirme, iş gezilerinden, başka bir bölge veya ülkeye göç etmeye kadar varan her türlü gönüllü veya zoraki devinim fiziksel hareketlilik örnekleridir. Sportif organizasyonlar fiziksel hareketliliği çoğaltır. Deplasman maçları, uluslararası şampiyonalar, başka şehir ve ülkelerin takımlarına transfer olma spordaki fiziksel hareketliliklerdir.

Sosyal hareketlilik ise bireylerin ir sosyal pozisyonundan diğerine devinimidir. Pozisyonadaki değişimin yönü açısından, sosyal hareketlilik yatay ve dikey olarak sınıflandırılır. Yatay hareketlilik, aynı sosyal düzlemdeki, bir grup veya durumdan benzer bir grup veya duruma doğru bir devinimdir. Dikey hareketlilik ise, kişilerin bir statüden diğerine, bir sınıftan diğerine devinimi olarak tanımlanır (2,157). Sporda aynı ligde yer alan bir takımdan diğerine geçiş yatay hareketliliğe, bir üst ligde yer alan takıma geçiş ise dikey hareketliliğe örnek olarak verilebilir. Dikey hareketlilikte genellikle maddi açıdan ya da sosyal prestij bakımından kazanç söz konusudur. Ancak dikey hareketlilik aşağıya doğru da olabilir. Bu durumda maddi, manevi kayıplar söz konusudur. Örneğin birinci ligde antrenörlük yapan bir kişinin üçüncü ligde bir takımın antrenörlüğe gelmesi gibi.

Sporda dikey hareketlilikten faydalanma, daha ziyade sporu amatörce değil fakat, profesyonel olarak yapanlar için düşünülebilir. Çünkü profesyonel bir sporcu için faaliyet gösterdiği spor dalı, onun mesleğidir ve hayatını o daldaki başarısı ile idame ettirecektir. Ancak gizli profesyonelliğin bulunduğu bazı spor dallarında da gelir seviyesinin ve hayat tarzındaki yükselişin doğurduğu dikey hareketliliğe de rastlanabilmektedir.

Spor, sadece sporcuların değil aynı zamanda spor dışından kişilerin de dikey hareketliliğine olanak sağlar. Örneğin, bir fabrikada işçi olarak çalışan kişi aynı zamanda futbol hakemi olabilir ve hakemlikteki klasmanı yükseldikçe dikey hareketlilik söz konusudur. Yine bir şirket sahibi, tanınmış bir kulübün başkanlığına seçildiğinde dikey hareketlilik elde etmiş olur. Sporun sosyal hareketlilik sağlamadaki etkin rolünü fark eden pek çok insan, uzun vadede ulaşmak istedikleri hedefler için sporu destek olarak kullanmaktadır. Bugün spor hem para hem de ün getirmektedir. Büyük bir taraftar kitlesi olan kulübün başkanıysanız millet vekili seçilmeniz oldukça kolaylaşacaktır. Bu nedenle spor yukarı doğru hareketlilik için kestirme bir yol olabilir. (Öztürk; 1998:34)

7. SOSYO-EKONOMİK DÜZEY

Sosyo-ekonomik düzey incelenirken, sosyal sınıf kavramı ön plana çıkmaktadır. Şöyle ki, en çok yakınlarıyla (yani, kendisiyle aynı sosyal sınıfa dahil kimselerle) etkileşim halinde bulunduğundan, onlarında paylaştığı belirli bir sosyal sınıf kültürünü edinir. Bu nedenle, insan gelişimiyle ilgilenen psikologlar için sosyal sınıfın temel anlamı, değişik sosyal sınıf çocuklarının değişik öğrenme çevrelerine sahip olmasıdır. Burada “Sosyal sınıf” kelimesi en geniş anlamıyla ele alınmıştır. Bu kavramın hem nesnel (objektif) hem öznel (subjektif) tanımları yapılabilir. Sosyal sınıfın nesnel tanımında, gelir, eğitimi ve meslek gibi değişkenler ölçüt olarak kullanıla gelmiştir. Centers ve Michigan Üniversitesi Survey Araştırma Merkezi tarafından kullanıldığı gibi, öznel yöntemle, sosyal sınıf, toplumu meydana getiren bireylerin, kendilerini sosyal statü basamağında nasıl gördükleri açısından tanımlanabilir. Buradan kişinin statü basamağında nasıl gördükleri açısından tanımlanabilir. Buradan kişinin kendi algısı önem kazanmakta ve ait olduğu sosyal sınıf, kendi görüşüne göre saptanmaktadır, yani sosyal sınıfın sosyal-psikolojik bir tanımı yapılmaktadır.

Araştırmalarda nesnel ve öznel nitelikte çeşitli sosyo-ekonomik düzey göstergeleri aynı zamanda kullanılmaktadır. Bunun temel nedeni, gelir, ana, baba tahsili, mesleği, konut yeri ekonomik düzeyi, kişinin kendi ailesini toplum içindeki sosyal ve ekonomik düzeyini nasıl algıladığı gibi çeşitli konularda bilgi edinme gereği duyulmaktadır. Sosyal sınıf ile kişinin toplum içindeki yeri anlaşılmakta ve bu yerde de bu belirtilen nesnel ve öznel göstergeler saptanmaktadır (Polga, 1998:22).

7.1 Sportif Olayı Teşvik Eden Sosyal Ve Ekonomik Faktörler

Cemiyet şeklinde teşkilatlanmış bir insan topluluğunda gelişen sosyal münasebetler ağı içinde sportif olayı teşvik eden veya engelleyen faktörlerden bahsedilebilir. Biz burada sportif olayı teşvik eden çeşit faktörler üzerinde duracağız.

7.1.1. Kitle Haberleşme Araçlarının Etkinliği

Günümüzde, şüphesiz ki; haberleşme ve ulaştırma imkanlarının geliştirilmesi, uzun veya kısa bir süre devam edecek olan dış temaslar, kültür temasını daha yoğun hale getirmektedir. Haberleşme ve ulaştırma araçlarının artan etkinliği, spor ve diğer boş zaman faaliyetlerinin ortaya çıkışına ve gelişmesine de yardımcı olmaktadır. Bu bakımdan, kitle haberleşme araçlarının etkinliği, ferdin gelişmesinde ırsi faktörün oynadığı role bir de sosyal faktörü katmaktadır. Bu araçlar uyarıcı etki yapmakta, değişik spor dallarının toplumda uygulanabilmesi gerçekleşmektedir. Her hangi branşa ilgi az iken, bu uyarıcı etki zamanla gerek aktif sporculuğu veya seyir şeklinde kitlelerin ilgisini artırmaktadır. Kitle haberleşme araçlarının, spor dalları ile ilgili teorik; teknik ve pratik bilgiler kazandırıcı, spor seyircisini eğitici ve yönlendirici, spor alanlarında zaman zaman görülen terör olaylarının giderici rolü olabilir. Ayrıca, okul dışı gençliğin, ev hanımlarının beden eğitimine yönlendirmelerinde bilhassa televizyonun tesiri inkar edilemez.

7.1.2. Gelir Seviyesinin Yüksekliği

Gelir seviyesinin yüksek bulunduğu toplumlarda bir çok boş zaman faaliyeti gibi, sporda daha hızlı bir gelişme içine girmektedir. Günümüzde, diğer bir çok boş zaman faaliyetlerinde olduğu gibi, sportif olay da her toplumda rastlanan bir faaliyet şeklidir. Bununla beraber spor, hem ekonomik bakımdan gelişmiş ülkelerde, geri kalmış ülkelere nazaran daha yaygındır ve daha ileri bir seviye göstermektedir. Hatta, gelişmiş ülkeler sporda araç ve gereç ihraç eder duruma gelmişlerdir. Nitekim, bir çok firma araç ve gereçte iç piyasadaki talebi karşıladığı gibi, ülkelere ihracattan önemli döviz kazandırmaktadırlar.

7.1.3. Boş Zaman Faaliyetlerine İmkân Verecek Ortamın Varlığı

Boş zaman faaliyetlerinin yapılabilmesi, o ülkenin sosyal ve ekonomik gelişme seviyesi ile ilgilidir. Teknolojiyi üretebilen ve devamlı yenileyebilen ülkeler, boş zaman faaliyetlerine imkân verecek ortamı yaratarak sporun gelişmesine katkıda

bulunmaktadır. Emekten tasarruf eden daha çok sermaye yoğun tekniklerin kullanılması, çalışanları işsiz bırakmakta; fakat hizmet – içi ve hizmet – öncesi eğitimi ön plana çıkararak emeğin kalitesinin yükselmesini sağlamaktadır.

7.1.4. Ülke Ekonomisinin Genel Seviyesi ve Sanayileşme Durumu

Ülke ekonomisinin durumu, spor için ayrılabilir ekonomik kaynakları sınırlandırabileceği gibi, aynı zamanda artırılabilir. Spor için yapılacak yatırımlar insan unsuruna yapılan yatırımlardır ve kısa vadede bunlardan hasıla sağlanması beklenemez ve aslında bunun ölçülmesi de zordur. Yatırım hasıla katsayısı yüksek olan yatırım olarak spor yatırımlarının düşünülmesi, beşeri faktöre dönük oluşundandır. Hasıla artışı, genellikle dolaylı olarak ortaya çıkmakta ve ferdin verimliliğini arttırmaktadır. Ancak, kıt kaynakların üretken alanlara ve yörelere ayrılması da gerekmektedir.

7.1.5. Üretimde Uygulanan Teknolojinin Emek – Yoğun veya Sermaye – Yoğun Bir Özellik Taşıması

Boş zaman yaratması bakımından sermayenin yoğun olarak kullanıldığı gelişmiş ülkelerde spor daha çok teşvik görmektedir.

7.1.6. Nüfusun sosyal Gelişmişlik Durumu Sosyal ve Kültürel Seviyenin Yüksekliği

Fertlerin kendine güven, gurup çalışması, karşılıklı dayanışma ve davranış dürüstlüğü ve ahlaki alışkanlıklarının gelişmesi ile cemiyette kültürel seviyenin yükselmesi spor aracılığıyla sağlanabilmektedir. Bu özelliklerin kazanılabilmesi ile toplumda ortaya çıkabilecek sosyal anlamda gelişmişlik sporun geliştirilmesini sağlayabilecektir. Ferdin kendi dışındaki diğer fertlerin varlığından haberdar olarak fonksiyonel anlamda işbirliği ve işbölümüne gidişinde spor önemli bir kanaldır. Bu bakımdan, sportif faaliyetler toplumda bütünleşme kanallarını takviye eder ve ferdi sosyalleştirir. Ayrıca, kültürel seviye ile beslenme şartları arasında da yakın bir ilişki

vardır. Yeterince ve gerektiği gibi beslenmenin olmadığı veya ek yanlı beslenme durumunda sporda randıman düşebilir.

7.1.7. Toplumda Statünün Eğitim Yolu ile Kazanılmasının Yaygınlığı

Sosyal statünün eğitim yolu ile elde edildiği dinamik yapıdaki modern cemiyetlerde, ferdin statüsünü doğuştan değil, sonradan kazandığını görüyoruz. Statünün eğitim yolu ile kazanılması, ferdi, topluma açık hale getirmekte ve daha farklı alanlara doğru itmektedir. Böylece fert, sosyal hayat içinde gerçek yerini aldığı gibi, faaliyet şekli olarak da eğilimi artmaktadır. Spor yaparak statünün geliştirilmesi mümkün olabilmektedir.

7.1.8. Fertlerin Sosyalleşme Durumu

Fert sosyal hayattan haberdar olduğu oranda bir takım sosyal faaliyetlere katılacaktır. Fertler toplumda sosyalleştikleri oranda, mevcut faaliyetlere katılma eğilimleri artmaktadır. Bu cümleden olmak üzere, sporda sosyalleşen veya sosyalleşme eğilimi artan fertlerin uğraşacakları bir konu haline gelebilir. Aslında “katılma” süreci hangi şekilde olursa olsun sosyalleşmeye paralel yürür.

7.1.9. Nüfusun Bileşimi

Nüfus içinde (0-14) genç yaş grubunun nisbi yüksekliği spor yapma veya yapabilenlerin oranı üzerinde etkili olabilir. Genç nüfusa sahip ülkelerde spor yapabilecek potansiyel vardır.

7.1.10. Uluslararası Politika Durumu

Milletlerarası politikada bölge veya dünya çapında siyasi etkinliğin arttırılmasında spordan faydalanma eğilimi, sporu teşvik eder. Nitekim, spor bir dış politika âleti olarak da kullanılmaktadır. Örneğin; Afganistan'ın Ruslar tarafından işgali 1980 Moskova Olimpiyatlarının sönük geçmesine sebep olmuş ve bir çok batılı

ülke oyunları protesto ederek katılmamışlardır. Sporla milletlerarası politika arasında yakın bir ilişki vardır. Bu ilişki soğuk harp döneminde görüldüğü gibi, soğuk harbin tesirlerinin azaldığı günümüzde de geçerlidir.

7.1.11. Kültür Emperyalizmi

Kültür emperyalizmi kapsamı içinde “alıştırma” sürecinin gerçekleştirilmesinde spordan faydalanma eğilimi görülebilir. Kültür dallarını birer sanayi dalı haline getirmiş süper ülkeler, sporda tesirli olabilmektedirler.

7.1.12. İslah Edilmiş Bir Sosyal Çevreye Sahip Oluşu

Sosyal çevrenin tabii ve işlenmemiş bir durumdan işlenmiş “beşeri çevre” haline sokulması ve gerekli alt yapının yeterli hale getirilmesinin sporun yaygınlaştırılması üzerinde olumlu tesiri vardır. Sadece spor alt yapısının geliştirilmiş olması da yeterli sayılmaz. Fiziki yapılarla uğraşılırken sporcunun da bir insan olduğu unutulmamalıdır. Onun bir moral cephesinin, beslenme ve özellikle sağlık meselesinin bulunduğu fark edilmelidir. Sporcu bir alet, farklı fonksiyonlar yerine getiren bir dişli olarak görülmemelidir. Böyle bir yaklaşım, insana sadece maddeci bir bakış açısının izlerini taşır.

7.1.13. Spor ve Kültür İçin Ayrılan Ekonomik Kaynakların Sağlayacağı Hasılanın Yüksekliği

Gelişmekte olan ülkeler kıt ekonomik kaynaklarını en iyi şekilde planlamak zorundadırlar. Gelişmekte olan ülkelere bu sahada ayrılan kaynaklardan ne derece yüksek hasıla sağlanırsa, o derece kaynak ayırımı arttırılabilir. Ekonomik kaynakların değerlendirilmesine ülke ekonomisinin genel yapısı açısından yaklaşırken spor ve kültür sahasında oldukça yüksek bir hasılanın sağlanması beklenebilir. Zira, spor yatırımları insana yapılan yatırımdır.

7.1.14. Spor Alt Yapısının Yeterli Oluşu

Spora tahsis edilen araç, gereç malzeme ve tesis yeterliyse spor teşvik ediliyor demektir. Alt yapının yanısıra, eğitilmiş farklı vasıfta ve sayıda personele de en azından fiziki bir değer taşıyan tesisler kadar gerek duyulabilir. Her şeyi devletten beklemek yerine çeşitli kamu ve özel kuruluşlar sorumluluk duygusu içinde imkanlarını seferber etmeleri gerekir. Geçici başarıları yerine kalıcı başarılar için harcamalar yapılmalıdır.

7.1.15. İşbölümüyle Birlikte Dayanışma Şuurunun Gelişmesi

Genel olarak spor dayanışma ve işbirliği ile belirli bir sorumluluğu paylaşmaktır. Eğer bir toplumda dayanışma şuru yeterli derecede gelişmemişse, bilhassa, kollektif sporlarda ilerleme sağlayabilmek zorlaşmaktadır. Dayanışma şuurunun ve bütünleşme eğilimlerinin yoğun olduğu istikrarlı ortamda, sosyal ekonomik gelişmeye paralel olarak sporda gereken payı alabilir.

7.1.16. Toplumun Sosyal, Ekonomik ve Kültürel Hedeflerinin Belirlenmiş Olması ve Sosyal Bütünleşmenin Gerçekleştirilmesi

Bir ülkede kişi başına düşen milli gelir ve kalkınma hızı ne derece yüksek olursa olsun, o ülkede sosyal ve kültürel seviye gelişmemişse, o ülkeyi sosyal anlamda gelişmiş saymayız. Sosyal bakımdan gelişmiş bir ülkede orta sınıflaşma artacağından ve sosyal bütünleşme gerçekleşeceğinden, o ülkede sosyal dengeler sağlanabilecektir. Sosyal dengelerin sağladığı bir sosyal yapıda spor gerekli gelişme şartlarına da kavuşacaktır. Sporcu yerine göre bir kültür elçisi sayılabilir. Ülkesinin tanıtılmasında hizmet gören sporculara çeşitli ünvanlar verilmektedir ve teşvik edilmektedir.

7.1.17. Milli Kùltürün ve Folklorun Zenginliği

Bir ùlkede milli kùltür ve folklor zengin ise, o ùlkede çeşitli spor dallarında faaliyetler çoğalmaktadır. Günümüzde, bazı spor dalları milletler arası bir netilek kazandıkları gibi, halen milli niteliği koruyan ve dünyamızın belirli bir bölgesinde yapılan sporlar da vardır. Milli kùltürün ve folklorun spor faaliyetleri ile ilişkisi konusunda, olimpiyat oyunlarında ùlkeler kendisi kùltürlerini tanıtıcı faaliyetler göstermektedirler. Folklor her toplumun kùltür aktarımında sürekliliği sağlayan önemli bir unsurdur. Folklor, halka ait olan her şeyi içine alır – halkın içini gösterir; yaşayış düzenini arzu ve eğilimlerini kapsar. Fertler arasındaki ilişkilerin çözülmesine değil, güçlenmesine yardımcı olur.

7.1.18. Devlet Tarafından Alınacak Tedbirlerin Yeterliliği

Sporun yaygınlaşması ve teşvik görmesi için öncelikle devlet tarafından korunması gerekir. Örnek olarak devlet tarafından gerçekleştirilen spor eğitimi, spor yatırımları ve bu sahada gerekli yasaların çıkarılması verilebilir. Bir örnek olarak 3289 sayılı Kanunun 26. Maddesi gereğince 500’den fazla işçi ve memur çalıştıran kamu ve özel sektör kuruluşlarının spor tesisi yapma mükellefiyeti vardır.

7.1.19. Devlet ile Fertlerin İşbirliği Yapmaları

Devlet tarafından tedbirlerin yanısıra fertlerin bir araya gelerek kendi iradeleriyle dernekler kurmaları ve teşkilatlanmaları da sporun teşviki için gereklidir. Fertlerin bir araya gelerek mesela spor kulüpleri kurmaları için gerekli yasaların önceden çıkmış bulunması ve fertlerin bunlara uymaları gereklidir (Polga,1998:27).

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın Yöntemi

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, evren ve örneklem, veri toplama aracı ve süreci, verilerin analizi ile kullanılan istatistiksel teknikler üzerinde durulacaktır.

Evren ve Örneklem

Evren : Bu çalışmanın evreni KKTC’de güreş yapan sporcular (yıldız, genç ve büyük erkek takımları) bulunmaktadır.

Örneklem : Bu çalışmanın örneklemini KKTC’deki güreş sporu ile uğraşan ve yaşları 14 – 24 arasında olup müsabakalara katılan Yakın Doğu Üniversitesi, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Korkuteli Güreş Kulübü ve Gayretköy Spor Kulübü sporcularından oluşmaktadır. Çalışmaya 51 erkek güreşçi denek olarak katılmıştır. Bu çalışma 15 Nisan 2004 – 29 Aralık 2004 tarihleri arasında Lefkoşa Güreş Federasyonu salonunda gerçekleştirilmiştir. Tüm sporcuların yaş ; yaptıkları güreş türü; güreşe başladıkları yıl; güreş sporunu tercih etme sebepleri; mezuniyet durumları; meslekleri, devamlı ikamet yerleri, güreş sporu dışında yaptıkları sporlar, gelir düzeyleri, kendilerini güreş sporunu yapmaya yönlendiren unsur veya unsurlar, aileleride güreş sporuyla ilgilenen olup olmadığı, yakın çevrelerinde güreş sporuyla ilgilenen olup olmadığı, anne ve babasının öğretim düzeyleri, anne ve babasının mesleği ve bağlı oldukları kulüpten para kazanıp kazanmadıkları toplam 16 anket sorusu sorularak değerlendirmeye alınmıştır.

Veri Toplama Aracı ve Veri Toplama Süreci

KKTC’ de güreş yapan sporcuların sosyo- ekonomik durumlarını saptamak için uzman kişi tarafından hazırlanan ve uzman kişilerden görüş alınarak 16 anket sorusu hazırlanıp sekiz ay boyunca devam eden lig müsabakaları süresince sporculara sorularak hazırlanmıştır.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada elde edilen veriler spss istatistik paket programında tanımlayıcı istatistik bölümü kullanılarak (frekans, yüzdelik) gerçekleştirilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde problem cümlesine ve deneklere ilişkin bulgular verilip ilgili yorumlar yapılmıştır.

Bunlar ;

1. Tüm sporcuların yaş ,
2. Yaptıkları güreş türü ,
3. Güreşe başladıkları yıl ,
4. Güreş sporunu tercih etme sebepleri ,
5. Mezuniyet durumları ,
6. Meslekleri ,
7. Devamlı ikamet yerleri ,
8. Güreş sporu dışında yaptıkları sporlar ,
9. Gelir düzeyleri ,
10. Kendilerini güreş sporunu yapmaya yönlendiren unsur veya unsurlar ,
11. Aileleride güreş sporuyla ilgilenen olup olmadığı ,
12. Yakın çevrelerinde güreş sporuyla ilgilenen olup olmadığı ,
13. Anne ve babasının öğretim düzeyleri ,
14. Anne ve babasının mesleği ,
15. Bağlı oldukları kulüpten para kazanıp kazanmadıkları .

Tablo 7. Hangi yaş grubundasınız ?

Yaş	n	Yüzdelik
15-23	45	%88.2
24-34	6	%11.8

Tablo 7'ye göre 45 kişi % 88.2 15-23 yaş arası, 6 kişi % 11.8 24-34 yaş arası, yaş grupları içerisinde olduğu görülmektedir.

Tablo 8. Yaptığınız güreş türü nedir ?

Stil	n	Yüzdelik
Serbest	50	%98
Greko-Romen	1	%2.0

Tablo 8'de ankete katılanlardan 50 kişinin %98 serbest stilde , 1 kişinin de %2.0 Greko-Romen stilde güreş yaptığı görülmektedir.

Tablo 9. Güreş yapmaya kaç yılında başladınız ?

Yıllar	n	Yüzdelik
1978	1	% 2.0
1989	1	% 2.0
1990	1	% 2.0
1991	1	% 2.0
1993	2	% 3.9
1994	1	% 2.0
1995	2	% 3.9
1996	4	% 7.8
1997	1	% 2.0
1998	2	% 3.9
1999	3	% 5.9
2000	5	% 9.8
2001	14	% 27.5
2002	9	% 17.6
2003	3	% 5.9
2004	1	% 2.0

Tablo 9'a göre ankete katılanların güreş yapmaya başlama yılları : 14 kişi %27.5 2001 yılında, 9 kişi %17.6 2002 yılında, 5 kişi %9.8 2000 yılında, 4 kişi %7.8 1996 yılında, 3 kişi %5.9 1999 yılında, 3 kişi %5.9 2003 yılında, 2 kişi %3.9 1993 yılında, 2 kişi %3.9 1995 yılında, 2 kişi %3.9 1998 yılında ve 1978,1989,1990,1994,1997 ve 2004 yıllarında da 1'er kişi %2.0 güreş sporunu yapmaya başlamıştır.

Tablo 10. Güreş sporunu tercih etme sebebi veya sebepleriniz nelerdir?

Sebeb	Cevap	n	Yüzdelik
Sağlıklı olabilmek için	Evet	1	% 2.0
	Hayır	49	% 98.0
Başkalarına karşı güçlü olabilmek için	Evet	*	% 0.0
	Hayır	50	% 100
Vücut yapım güreş sporuna uygun olduğu için	Evet	4	% 8.0
	Hayır	46	% 92.0
Güreş sporunu sevdiğimden dolayı	Evet	38	% 74.5
	Hayır	13	% 25.5
Tavsiye üzerine seçtim	Evet	5	% 10.0
	Hayır	45	% 90.0
Ata sporu olduğu için	Evet	1	% 2.0
	Hayır	49	% 98.0
Diğerleri	Evet	2	% 4.0
	Hayır	48	% 96.0

Tablo 10'da ankete katılan sporculara güreş sporunu tercih etme sebep/sebepleri sorulmuştur. Sağlıklı olabilmek için sorusuna 49 kişi %98.0 hayır yanıtını, 1 kişi %2.0 ise evet yanıtını vermiş; başkalarına karşı güçlü olabilmek için sorusuna 50 kişi %100 hayır yanıtını vermiş; vücut yapım güreş sporuna uygun olduğu için sorusuna 46 kişi %92.0 hayır yanıtını, 4 kişi % 8.0 evet yanıtını vermiş; güreş sporunu sevdiğimden dolayı sorusuna 38 kişi %74.5 evet, 13 kişi %25.5 hayır yanıtını vermiş; tavsiye üzerine seçtim sorusuna 45 kişi %90.0 hayır, 5 kişi %10.0 evet yanıtını vermiş; Ata sporu olduğu için sorusuna 49 kişi %98.0 hayır, 1 kişi %2.0 evet yanıtını vermiştir. Diğer sebeplerden dolayı güreş sporunu seçenlerden 48 kişi %96.0 hayır yanıtını, 2 kişi %4.0 ise evet yanıtını vermiştir. Bu soruya 1 kişide cevap vermemiştir.

Tablo 11. En son bitirdiğiniz okul nedir?

Okul	n	Yüzdelik
Orta	17	% 33.3
Lise	30	% 58.8
Üniversite	4	% 7.8

Tablo 11'e göre ankete katılanlardan 30 kişi % 58.8 lise, 17 kişi % 33.3 orta ve 4 kişinin de % 7.8 üniversite mezunu olduğu bulunmuştur.

Tablo 12. Mesleğiniz nedir ?

Meslek	n	Yüzdelik
Emekli	*	*
İşçi	4	% 7.8
Memur	2	% 3.9
Öğrenci	42	% 82.4
Serbest Meslek (Avkat, doktor, mühendis)	2	% 3.8
Tüccar (Esnaf ,sanayici)	1	% 2.0

Tablo 12'ye göre ankete katılanlardan: 42 kişi % 82.4 öğrenci, 4 kişi % 7.8 işçi, 2 kişi % 3.8 memur ve serbest meslek(Avkat, doktor, mühendis), 1 kişinin de tüccar %2.0 (Esnaf ,sanayici) olduğu görülmektedir.

Tablo 13. Devamlı İkamet Ettiğiniz Yer?

Bölge	n	Yüzdelik
Lefkoşa	11	% 21.6
Mağusa	28	% 53.8
Girne	1	% 2.0
Güzelyurt	6	% 11.8
İskele	5	% 9.8

Tablo 13’de ankete katılanlardan 28 kişi % 53.8 Mağusa, 11 kişi % 21.6 Lefkoşa, 6 kişi % 11.8 Güzelyurt, 5 kişi % 9.8 İskele, 1 kişinin de % 2.0 Girne bölgelesinde ikamet ettiği görölmektedir.

Tablo 14. Güreş sporu dışında yaptığınız spor varmı ?

Tercih	n	Yüzdelik
Evet	11	% 21.6
Hayır	40	% 78.4

Tablo 14’de ankete katılanlara güreş sporu dışında yaptıkları bir spor olup olmadığı sorulmuş ve %78.4’ünün hayır, %21.6’sının ise evet yanıtını verdiği görölmektedir.

Tablo 15. Gelir düzeyiniz ?

Gelir Düzeyi	n	Yüzdelik
300-600 Ytl	41	% 80.4
600-1000 Ytl	6	% 11.5
1500-2500 Ytl	4	% 7.8

Tablo 15’de ankete katılanların %80.4’ünün 300-600 YTL, %11.5’inin 600-1000 YTL, %7.8’inin ise 1500-2500 YTL gelire sahip oldukları görölmektedir.

Tablo 16. Güreş sporunu yapmaya yönlendiren unsurlar ?

Sebepleri	n	Yüzdelik
Güreş sporu yapmak kendi tercihimdir	41	% 80.4
Ailemin etkisi güreş sporuna yöneldim	2	% 3.9
Komşu, akraba, arkadaş, öğretmen tavsiyesi ile güreş sporuna yöneldim	4	%7.8
Beğendiğim ve yerinde olmak istediğim güreşçiler vardı o yüzden güreş sporuna yöneldim	4	%7.8
Medyadan etkilendim	*	*
Diğerleri	*	*

Tablo 16’da 41 kişi %80.4 güreş sporunu yapmanın kendi tercihi olduğunu, 4 kişi %7.8 komşu, akraba,arkadaş,öğretmen tavsiyesiyle, 4 kişi %7.8 beğendiği ve yerinde olmak istediği güreşçiler olmasından dolayı, 2 kişi %3.9 ailesinin etkisinden dolayı güreş sporuna yöneldiğini belirtmiştir.

Tablo 17. Ailenizde güreş sporu ile ilgilenen varmı ?

Tercih	n	Yüzdelik
Evet	11	% 21.2
Hayır	39	% 75.0

Tablo 17’de ankete katılanlara ailelerinde kendilerinden başka güreş sporu ile ilgilenen olup olmadığı sorulduğunda 39 kişi %75.0 hayır, 11 kişi %21.2 evet yanıtını vermiştir. Bu soruya 1 kişi cevap vermemiştir.

Tablo 18. Yakın çevrenizde (komşu, akraba, öğretmenlerinizden) güreş sporu ile ilgilenen varmı?

Tercih	n	Yüzdelik
Evet	50	% 98.0
Hayır	1	% 2.0

Tablo 18’de ankete katılanların yakın çevrelerinde güreş sporu ile ilgilenen var mı sorusuna 50 kişi %98.0 evet, 1 kişi %2.0 hayır yanıtı vermiştir.

Tablo 19. Anne ve babanızın öğretim düzeyi ?

Anne	n	Yüzdelik
İlk okul	14	% 26.9
Orta okul	12	% 23.1
Lise ve dengi okul	24	% 46.2
Lisans (yüksek okul)	1	% 1.9

Tablo 19’da annenin öğretim düzeyi 24 kişinin %46.2 lise ve dengi okul, 14 kişinin %26.9 ilkokul, 12 kişinin %23.1 ortaokul ve 1 kişinin de lisans(yüksekokul) mezunu olduğu görülmektedir.

Baba	n	Yüzdelik
İlk okul	10	% 19.6
Orta okul	9	% 17.6
Lise ve dengi okul	30	% 58.8
Lisans (yüksek okul)	2	% 3.9

Tablo 19’da babanın öğretim düzeyi 30 kişinin %58.8 lise ve dengi okul, 10 kişinin %19.6 ilkokul, 9 kişinin %17.6 ortaokul, 2 kişinin %3.9 lisans(yüksekokul) mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 20. Anne ve babanızın mesleği ?

Anne	n	Yüzdelik
Emekli (ev hanımı)	21	% 41.2
İşçi	11	% 21.6
Memur	10	% 19.6
Serbest Meslek (Avukat, doktor, mühendis)	3	% 5.9
Tüccar (Esnaf ,sanayici)	4	% 7.8
Çiftçi	2	% 3.9
Diğerleri	*	*

Tablo 20'ye göre 21 kişinin %41.2 anne mesleği emekli(ev hanımı), 11 kişinin %21.6 işçi, 10 kişinin %19.6 memur, 4 kişinin %7.8 tüccar(esnaf,sanayici), 3 kişinin %5.9 serbest meslek(avukat,doktor,mühendis), 2 kişinin %3.9 çiftçi olduğu görülmektedir.

Baba	n	Yüzdelik
İşçi	12	% 23.5
Memur	16	% 31.4
Serbest Meslek (Avukat, doktor, mühendis)	7	% 13.7
Tüccar (Esnaf ,sanayici)	4	% 7.8
Çiftçi	11	% 21.6
Diğerleri	1	% 2.0

Tablo 20'de baba meslekleri 16 kişinin %31.4 memur, 12 kişinin %23.5 işçi, 11 kişinin %21.6 çiftçi, 7 kişinin %13.7 serbest meslek(avukat,doktor,mühendis), 4 kişinin %7.8 tüccar(esnaf, sanayici), 1 kişinin de diğer meslek grubuna sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 21. Bağılı bulunduğunuz kulüpten para kazanıyormusunuz ?

Tercih	n	Yüzdelik
Evet	14	% 27.5
Hayır	37	% 72.5

Tablo 21'e göre 37 kişi %72.5 bağılı bulunduğ kulüpten para kazanamadığını, 14 kişi %27.5 ise bağılı bulunduğ kulüpten para kazandığını söylemiştir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE SONUÇ

KKTC’de Lisanslı Faal Güreşçilerin sosyo-ekonomik yapılarını tespit etmek amacı ile gerçekleştirilen bu çalışmada anket metodu uygulanmıştır. Uygulama bir lig sezonu içinde müsabakalara katılan 51 (yıldız, genç, büyük erkek) güreşçi üzerinde gerçekleştirilmiştir.

KKTC’de bugüne kadar güreşçilerin sosyo-ekonomik yapılarını inceleyen bir araştırma bulunamamıştır. KKTC’de önemli bir spor dalı olan güreşin ve güreşçilerin daha iyi şartalarda yapılması ve tanınabilmesi için bu konu araştırılmış ve incelenmiştir.

Uysal’ın Sakarya ilinde yapmış olduğu araştırmada :

Güreşçilerin güreşe başlama yaşı 10-18 yaş grupları arasında olup, güreşçilerin tahsil durumları % 40’ı ortaokul, % 30’u lise, % 20’si de ilkokul mezunudur. Güreşçilerin büyük kısmını öğrenciler oluşturmaktadır.

Polga’nın Milli takım güreşçileri üzerinde yapmış olduğu araştırmada :

Grekoromen stil güreşçilerin güreşe başlama yaşları yoğun olarak %22.5’i 10-12 yaş grubunu, serbest stil güreşçilerin güreşe başlama yaşı yoğun olarak %30’u 11-13 yaş grubu oluşturmaktadır. Güreşçilerin eğitim durumu incelendiğinde; Grekoromen stil güreşçilerin %65 üniversite mezunu, %27.5 lise mezunu, %7.5 ortaokul mezunu, serbest stil güreşçilerin %57.5 lise mezunu, %25 ortaokul mezunu, %17.5 üniversite mezunu olduğu saptanmıştır.

Bu araştırmada ise :

Güreşçilerin güreşe başlama yaşı 14-18 yaş olup, eğitim durumları % 33.3 orta, % 58.8 lise, % 7.8 üniversite mezunu olduğu saptanmıştır

Bu bağlamda güreşe en erken başlama yaşının 11-13 olduğu ve bunların daha çok milli takım düzeyindeki sporcular olduğu görölmüştür. Tahsil durumlarında ise yine mili takım sporcularının diğerlerine göre daha yüksek tahsil düzeyine sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

Polga'nın 1998 yılında yapmış olduğu çalışmada:

Güreşçilerin aylık gelir durumuna bakıldığında Grekoromen stil güreşçilerin %42.5'i, serbest stil güreşçilerin %50'sinin 51-100.000.000 TL. (300-700\$) aylık gelire sahip oldukları saptanmıştır.

Bu çalışmada ise :

Deneklerin %80.4'ünün 300-600 YTL. (200-450\$) arası aylık gelire sahip oldukları saptanmıştır.

Sonuç olarak TC'deki güreşçilerin daha yüksek bir ekonomik gelire sahip oldukları saptanmıştır.

Uysal'ın Sakarya ilinde yapmış olduğu araştırmada :

Güreşçilerin anne babalarının tahsil durumları ilkokul olup, annelerinin tamamına yakını ev hanımı, babalarının ise işçi ve çiftçi meslek grubunda olduğu anlaşılmıştır.

Polga'nın Milli takım güreşçileri üzerinde yapmış olduğu araştırmada :

Güreşçilerin baba meslek durumu incelendiğinde; Grekoromen stil güreşçilerin babalarının %40'ı serbest meslek sahibi iken, serbest stil güreşçilerinin %32.5'i çiftçidir. Güreşçilerin anne meslek durumu bakımından; ağırlıklı olarak %90- %97.5 civarında ev hanımı olduğu görülmektedir.

Bu araştırmada ise :

Güreşçilerin annelerinin tahsil durumu % 27.5 ilkokul, % 23.1 ortaokul, % 47.1 lise ve dengi okul, % 2.0 lisans; babalarının ise % 19.6 ilkokul, % 17.6 ortaokul, % 58.8 lise ve dengi, % 3.9 lisans. Annelerinin tamamına yakını ev hanımı, babalarının ise memur ve işçi meslek grubunda olduğu anlaşılmıştır.

Üç çalışmayı deneklerin anne ve babalarının meslek ve tahsil durumlarına göre karşılaştırdığımız zaman, meslek olarak annelerinin ev hanımı, babalarının ise memur, işçi ve çiftçi olduğu ortaya çıkmıştır. Tahsil durumlarına göre karşılaştırdığımızda ise KKTC'deki sporcuların anne ve babalarının daha yüksek tahsile sahip olduğu görülmüştür.

Uysal'ın Sakarya ilinde yapmış olduğu araştırmada :

Güreş sporunu yapmaya yönlendiren unsurlar arasında ailede güreş ile ilgilenenler, yakın akraba, komşu ve tavsiyenin rolü olduğu anlaşılmıştır. Güreş sporu yapanların bu sporu sevdiklerinden dolayı tercih ettikleri anlaşılmaktadır.

Polga'nın Milli takım güreşçileri üzerinde yapmış olduğu araştırmada :

Güreşçilerin güreş yapma nedenleri incelendiğinde; Grekoromen stil güreşçilerin %25'i güreş sporunu sevdiği için, %25'i milletin adına yurt dışında duyurup istiklal marşını çaldırmak için, %20'si para kazanmak ve geri kalan kısmı ise değişik sebepler göstermişlerdir.

Bu araştırmada ise :

Güreş sporunu yapmaya yönlendiren unsurlar arasında % 74.5'inin bu sporu sevdiklerinden dolayı tercih ettikleri saptanmıştır. % 80.4'ü güreş sporunu yapmanın kendi tercihi olduğunu, %7.8'si komşu, akraba,arkadaş,öğretmen tavsiyesiyle, %7.8'si beğendiği ve yerinde olmak istediği güreşçiler olmasından dolayı, %3.9 ailesinin etkisinden dolayı güreş sporuna yöneldiğini belirtmiştir.

Üç araştırmayı karşılaştırdığımız zaman KKTC'deki güreşçilerin büyük bir oranı bu sporu sevdiği için tercih ettiği, diğer nedenlerin daha küçük bir oranda olduğu görölmüştür. Yine KKTC'deki güreşçilerin büyük bir kısmı güreş sporuna kendi tercihleri doğrultusunda yöneldiği ortaya çıkmıştır.

ÖNERİLER

1. KKTC’de güreş sporunun ortaöğretimde yapılan müsabakalar arasına alınması kuşkusuz güreş yapan sporcuların sayısında artma ve bu sporun yaygınlaşması için önemli bir adım atılmış olabilir. Bu yöndeki altyapının bir an önce iyileştirilmesi ve güreş sporunu çeşitli sosyal sınıf kitlelerine sevdirecek önlemlerin alınması sağlanabilir.

2. KKTC’de ağırlıklı yapılan serbest stil güreşin yanında, greko-romen stil güreşin de sevdirmesi ve bu stilde güreşçi sayısında artış sağlanması ile ilgili programlar geliştirilebilir.

3. Üniversiteler dışındaki kuruluşların güreş kulübü kurmaları KKTC’de güreş sporunun gelişmesinde faydalı olabilir.

4. KKTC’de yapılan güreş müsabakalarında ödül mekanizmasının daha etkili ve maddi açıdan daha tatminkar olması düşünülebilir ve bu spora olan ilginin artması sağlanabilir.

5. KKTC’de güreş yapan sporcular orta düzey gelir durumuna sahip kişilerin çocuklarıdır. Gelir düzeyi yüksek ve daha üst düzeydeki kişilerin de güreş yapması, güreş sporunun daha seçkin bir spor olmasına neden olabilir.

6. KKTC’de güreş yapan sporcuların kulüplerinden kazandıkları paralar 300-600 YTL olup, bu miktar daha da arttırılıp, çeşitli sosyal sınıflar açısından daha cazip hale getirilebilir.

7. KKTC’deki güreş yapan sporcuların amprik araştırma teknikleri dışında daha değişik sosyo-ekonomik araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- ALPMAN, Cemal; (1972). *Eğitim Bütünlüğü İçinde Beden Eğitimi ve Çağlar Boyunca Gelişimi*, İstanbul:GSB Eğitim Genel Müdürlüğü Yayınları.
- AVCUOĞULLARI, Cevdet; (1993). *Türkiyede Güreş Ligine Katılan Kulüplerin Çalışma Şartları ve Sporcu Kaynakları*, İstanbul : Marmara Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi.
- ERKAL, Mustafa; *Sosyolojik Açıdan Spor*, MEGS Yayın no: 30, Milli Eğitim Basımevi, ANKARA, 1986.
- GÖKDEMİR, Kadir; (2000). *Güreş Antrenmanının Bilimsel Temelleri*, Ankara: Poyraz Ofset.
- GÜMÜŞ, Ali; (1990). *Kırkpınar Güreşleri*, Ankara: Gençlik Spor Genel Müdürlüğü Spor Eğitim Dairesi Yayınları.
- HATAY, Yücel; (2003). *Güreşimiz*, Lefkoşa: Sultan Ofset.
- İŞCAN, Fehim; (1988). *Türklerde Spor*, Ankara:BTSGM Yayınları.
- KAHRAMAN, Atıf; (1989). *Cumhuriyete Kadar Türk Güreşi*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- KAHRAMAN, Atıf; (1995). *Osmanlı Devletinde Spor*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

KETEN, Mustafa; (1993). *Türkiyede Spor*, Ankara, 1993.

Morpa Spor Ansiklopedisi; (1994). Morpa Kültür Yayıncılık, İstanbul: Cilt 3.

ÖZTÜRK, Fisun; (1998). *Toplumsal Boyutlarıyla Spor*, Ankara: Bağırhan Yayınevi.

POLGA, İbrahim; (1998). *Milli Takım Seviyesinde Güreş Yapan Sporcuların Sosyo-Ekonomik Yapıları*, Gazi Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

ŞAHMURADOW, Yuri; (1993). *Serbest Güreş*, Ankara:Uzman Matbaacılık.

UÇKAN, G.; (1978). *Çocuk ve Güreş*, İzmir.

UYSAL, Sedat; (1998). *Sakarya İlinde Güreş Yapan Sporcuların Sosyo-Ekonomik Durumlarının Araştırılması*, Marmara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

YILDIRIM, E; (1977). *Güreşte Yeni Eğitim İlmi ve Metodik Temelleri*, Ankara.

Anket Formu

Değerli Sporcu !

Bu anket KKTC'de Yakın Doğu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Anabilim dalında bir Yüksek Lisans Tezinde kullanılmak üzere yapılmaktadır. Vereceğiniz bilgiler tez dışında hiçbir yerde kullanılmayacak ve açıklanmayacaktır. Vereceğiniz doğru ve samimi cevaplar, tezin daha güvenilir ve doğru sonuçlara ulaşmasını sağlayacaktır.

Teşekkürlerimi sunarım.

1. Hangi yaş grubundasınız?

- ☐ a) 12-14 ☐ b) 15-23 ☐ c) 24-39 ☐ d) 40-59

2. Yaptığınız Güreş türü aşağıdakilerden hangisidir?

- ☐ a) Greko-Romen ☐ b) Serbest ☐ c) Yağlı Güreş ☐ d) Diğer (.....)

3. Güreş yapmaya kaç yılında başladınız. (.....)

4. Güreş sporunu tercih etme sebebinizi/ sebeplerinizi işaretleyiniz? Birden fazla seçenek işaretlenebilir.

- ☐ a) Sağlıklı olabilmek için
☐ b) Başkalarına karşı güçlü olabilmek için
☐ c) Vücut yapımın güreş yapmaya uygun olduğu için
☐ d) Güreş sporunu sevdiğimden dolayı
☐ e) Tavsiye üzerine seçtim
☐ f) Ata sporu olduğu için
☐ g) Diğerlerini açıklayınız (.....)

5. En son bitirdiğiniz (diploma aldığınız) okul aşağıdakilerden hangisidir?

- ☐ a) Okur-yazar değil
☐ b) İlkokul
☐ c) Orta okul
☐ d) Lise ve dengi
☐ e) Lisans (Yüksek Okul)
☐ f) Lisans üstü (Master, Doktora)

6. Mesleğiniz aşağıdakilerden hangisidir?

- ☐ a) Emekli
☐ b) İşçi
☐ c) Memur
☐ d) Öğrenci
☐ e) Serbest meslek (Avukat, Doktor, Muhasebeci, Mühendis vb.)
☐ f) Tüccar, esnaf, sanayici
☐ g) çiftçi
☐ h) Diğer açıklayınız (.....)

7. Devamlı ikamet ettiğiniz yer? (.....)

8. Güreş sporu dışında yaptığınız spor var mı?

- ☐ a) Evet ☐ b) Hayır

9. Cevabınız "Evet" ise aşağıdakilerden hangisi/hangisini yapıyorsunuz?

- ☐ a) Futbol ☐ e) Atletizm
☐ b) Voleybol ☐ f) Tenis
☐ c) Basketbol ☐ g) Uzak Doğu Sporları
☐ d) Hentbol ☐ h) Diğer açıklayınız (.....)

10. Gelir düzeyiniz (kendiniz çalışmıyorsanız ailenizin gelir düzeyini dikkate alınız.)

aşağıdakilerden hangisidir?

- () a) 300.000.000 TL. - 600.000.000 TL.
() b) 600.000.000 TL. - 1.000.000.000 TL.
() c) 1.000.000.000 TL. - 1.500.000.000 TL.
() d) 1.500.000.000 TL. - 2.500.000.000 TL.

11. Sizi güreş sporu yapmaya yönlendiren unsur/unsurlar aşağıdakilerden hangisidir?

- () a) Güreş sporunu yapmak kendi tercihiniz midir.
() b) Ailenin etkisiyle güreş güreş sporuna yöneldim.
() c) Komşu, akraba, arkadaş, öğretmen tavsiyesiyle güreş sporuna yöneldim.
() d) Beğendiğim ve yerinde olmak istediğim güreşçiler vardı, o yüzden güreş sporuna yöneldim.
() e) Medya'dan etkilendim.
() f) Diğer açıklayınız (.....)

12. Ailenizde güreş sporuyla ilgilenen var mı? Cevabınız evet ise, Kim

- () a) Evet () b) Hayır

13. Yakın çevrenizde (komşu, akraba, arkadaş, öğretmenlerinizden) güreş sporuyla ilgilenen var mı? Cevabınız evet ise Kim

- () a) Evet () b) Hayır

14. Bulunduğunuz yörede en çok ilgi çeken spor/sporları tercih ediliş sırasına göre işaretleyiniz (1. derecede tercih edilen 1., 2.ci derecede tercih edilir 2., numaraları ve suretiyle işaretleyiniz.

- () a) Futbol () d) Basketbol
() b) Güreş () e) Uzakdoğu Sporları
() c) Voleybol () f) Diğer açıklayınız (.....)

15. Anne ve babanızın öğretim düzeyi

	Annenin	Babanın
() a) Okur yazar değil	(.....)	(.....)
() b) İlkokul	(.....)	(.....)
() c) Orta okul	(.....)	(.....)
() d) Lise ve dengi okul	(.....)	(.....)
() e) Lisans (yüksek okul)	(.....)	(.....)
() f) Lisans üstü (Master Doktora)	(.....)	(.....)

16. Anne ve babanızın mesleği

	Annenin	Babanın
() a) Ev hanımı / Emekli	(.....)	(.....)
() b) İşçi	(.....)	(.....)
() c) Memur	(.....)	(.....)
() d) Serbest Meslek (Av, Dr. Müh.)	(.....)	(.....)
() e) Tüccar, Esnaf, Sanayici	(.....)	(.....)
() f) Çiftçi	(.....)	(.....)
() g) Diğer, belirtiniz.	(.....)	(.....)

17. Bağlı bulunduğunuz kulüpten para kazanıyor musunuz?

Cevabınız evetse, Ne kadar (.....)

- () a) Evet () b) Hayır